

๖๖-๑๑
๕ ๒๕๓๐๘
๖ ๓

การศึกษาวลัทธิและเจตคติต่อจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ที่นับถือศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนนทบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

ธำรงศักดิ์ เบญจชาติ

- 2 ส.ค. 2528

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากฎหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖๕๙๓๘

17๔636

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสัปดาห์และคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ความหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ วิเชียร วัฒนประชา
กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

ศาสตราจารย์ วิเชียร วัฒนประชา
กรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. อัมพร วัฒนประชา
กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ รองศาสตราจารย์บุญเชิด
ภิญโญอนันตพงษ์ และ กร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ
ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอปากเกร็ด หัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอเมือง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบางบัวทอง
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดเชิงเลน อาจารย์ใหญ่
โรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนระกึ่งหินประชาสรรค์
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสุทราปากคลองลำรี ที่ให้ผู้วิจัยนำแบบทดสอบและแบบสอบถาม
นำไปทดสอบนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้ และขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประเสริฐ
อิสลาม และคณะครูที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย
ขอขอบพระคุณ ท่านศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดก้นนทบุรี และ
ท่านอาจารย์สุไลมาน ลาตินี ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ
แบบทดสอบ และของอิสลามจริยธรรม

ขอขอบคุณเพื่อน และน้องทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์
ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และคุณพรทิพย์ เป็ญซาอิก ที่ให้
กำลังใจ และทุนอุดหนุนการวิจัยแก่ผู้วิจัยโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
พ่อ แม่ และบูรพาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัย

สร้างศักดิ์ เป็ญซาอิก

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม	11
	ความหมายของจริยธรรม	11
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	13
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์	15
	ทฤษฎีพัฒนาการของจริยธรรมของโคลเบอร์ก	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กไทยพุทธและไทยมุสลิม	40
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	41
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
	กลุ่มตัวอย่าง	42
	การเลือกกลุ่มตัวอย่างและการดำเนินการ	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
	การสร้างและการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45

การรวบรวมข้อมูล	49
ลำดับชั้นในการจัดกระทำกับข้อมูลและสถิติที่ใช้	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4 ข้อมูลจากการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	68
วิธีดำเนินการวิจัย	69
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	70
ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
อภิปรายผล	72
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	80

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	คุณธรรมความดีความชอบคุณลักษณะพฤติกรรม	20
2	การเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้	44
3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	56
4	ข้อมูลพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม	57
5	ข้อมูลพื้นฐานของเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรูมาตรฐานสังคม ..	57
6	ข้อมูลพื้นฐานของเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองของ กลุ่มตัวอย่าง	58
7	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	59
8	เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	60
9	เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองระหว่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	61
10	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	62
11	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	63
12	เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม ระหว่างนักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	64

13	เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้อาตรฐานสังคม ระหว่างนักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	65
14	เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองระหว่างนักเรียน เพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	66
15	เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองระหว่างนักเรียน เพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	67

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประเทศไทยอยู่ในระหว่างเร่งรัดพัฒนา โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจทุกแขนง ทั้งทางด้านการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลให้สังคมไทยเปลี่ยนจากแบบเดิม คือจากสังคมเกษตรกรรม มาเป็นสังคมอุตสาหกรรม และจากสังคมประเพณีนิยมอันเป็นสังคมที่มีความสัมพันธ์ทางจิตใจกันดี มีความอบอุ่น ช่วยเหลือพึ่งพิงกันแบบเครือญาติ มาเป็นสังคมสมัยใหม่ที่นิยมผลตอบแทนทางวัตถุ มากกว่าน้ำใจหรือคุณค่าทางคุณธรรมทางจิตใจ

แต่เดิมสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมมีประเพณีนิยมในความเชื่อเพื่อเชื่อแต่เห็นอกเห็นใจผู้ตกทุกข์ได้ยาก ให้อภัยในความผิดพลาดซึ่งกันและกัน ร่วมมือในการ "ลงแขก" เพื่อให้งานกสิกรรมสำเร็จลุล่วงทันฤดูกาล โดยไม่คำนึงถึงสิ่งตอบแทนเป็นเงินทองหรือข้าวของเครื่องใช้ นอกจากนั้นประเพณีที่สำคัญคือประเพณีเคารพอาวุโส ซึ่งหลาย ๆ ชาติในโลกในขณะนี้ไม่มีในลักษณะเดียวกันกับสังคมไทย แต่ในสังคมไทยปัจจุบันสิ่งเหล่านี้ก็กำลังเริ่มเสื่อมคลายลงไปเรื่อย ๆ

สัมพันธ์ ทองสมัคร (สัมพันธ์ ทองสมัคร 2527 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงในด้านการเกษตรกรรมมีผลกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านการค้า การเปลี่ยนแปลงในด้านการเงิน การศึกษา ฯลฯ ระบบเศรษฐกิจในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก โดยเฉพาะระบบการผลิตทางการเกษตรเปลี่ยนจากระบบการผลิตเพื่อการยังชีพไปสู่การผลิตเพื่อการค้า การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนี้มีผลกระทบไปถึงเจตคติ ค่านิยม ตลอดจนการยังชีพในสังคมไทยเป็นอย่างมาก

เมื่อระบบการผลิตทางการเกษตรเปลี่ยนไป ประชากรส่วนใหญ่ของสังคมไทยจึงต้องปรับตัวเองไปในทิศทางที่ตนเองเห็นว่าจำเป็นไปได้ จากอิทธิพลของสิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบไปถึงคุณธรรมและจริยธรรมของสมาชิกในสังคมที่จะต้องดำรงคนให้อยู่ออกห่างจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม

สาเหตุสำคัญทางการเสื่อมจากศีลธรรมในปัจจุบันนั้น เนื่องมาจากการที่คนไทยขาดความสำนึกในทางศีลธรรมประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์อิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนไทยอย่างรวดเร็ว (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อ้างอิงมาจาก ไพฑูริย์ จันทยศ 2526 : 15) และวัฒนธรรมทางชาติที่สำคัญก็คือ ระบบการผลิตในปริมาณมากเพื่อการค้าซึ่งที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง

ในการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจนั้น มีแนวโน้มจะทำให้บุคคลซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษาขาดคุณลักษณะทางจิตและจิตใจ เพราะสังคมอุตสาหกรรมเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญด้านวัตถุ ทำให้บุคคลนิยมผลตอบแทนที่เป็นเงินทองมากกว่าผลตอบแทนทางจิตใจหรือความสงบสุขภายในตัวคน หากสภาพสังคมเป็นเช่นนั้นนานเข้าคนจะไร้มนุษยธรรม เสื่อมทรามจากความเป็นศีลธรรมอันดีงาม ผลที่ตามมาก็คือ สังคมจะมีแต่ความปั่นป่วน

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2514 : 4) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสับสนวุ่นวายในสังคมปัจจุบันไว้ว่า ปัญหาความเจริญงอกงามอย่างรวดเร็วของคุณค่าแบบวัตถุนิยม มีผลให้คุณค่าแบบธรรมนิยมนลดลงในมวลประชาชน ดังนั้น การพัฒนาทางจิตใจซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ควรจะนำมาพิจารณาก็คือ คนรุ่นใหม่ควรเป็นทั้งผู้ที่มีความคิด รู้จักใช้เหตุผลและมีคุณธรรม

การจัดการศึกษาของไทยนั้น ได้ให้ความสำคัญของจริยศึกษามากแต่คนก็จะเห็นได้จากพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมายังสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ถึงข้อป็นนี้

การสอนศาสนาในโรงเรียนทั้งในกรุงและหัวเมือง จะต้องให้มีขึ้น
 ให้มีความวิคกไปว่า เกิดขึ้นหลังจะหาเห็นจากศาสนารจนเลยไม่มี
 ธรรมในใจมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนั้นจะถือว่าทุกวันนี้คนที่ไม่มีอะไรก็
 มีมาก คอไปในภายหน้าถ้าเป็นคนดี ได้เล่าเรียนคงจะประพฤติกั
 ดีกว่าคนที่ไม่ได้เล่าเรียนนั้นหาถูกไม่ คนที่ไม่มีธรรมเป็นเครื่อง
 คำนึงตาม จะหันไปหาทางทุจริตโดยมาก ถ้ารู้บ่อยก็โกงไม่ใคร
 คล่องถาโกงไม่สนิท ถ้ารู้มากก็โกงคล่องขึ้น และโกงพิสดารมากขึ้น
 การที่หักให้รู้จักอ่านอักษรวิธี ไม่เป็นเครื่องฝึกหัดให้คนดีและชั่ว
 เป็นแต่ได้วิธีสำหรับจะเรียนความดีความชั่ว ได้คล่องขึ้น

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะทรงเห็นการณไกล
 ถึงความสำคัญและความจำเป็นในการสอนศาสนาากอนแล้ว การศึกษาของไทย
 ในปัจจุบันก็ยังขาดการสอนศาสนา

ระพี สาคริก (ระพี สาคริก 2527 : 5) ซึ่งเสนอความคิดเห็น
 ในแนวเดียวกันกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า การศึกษาเป็นพลัง
 ที่ปลูกบารุงคนให้มีคุณภาพในการเป็นสมาชิกของสังคมที่ดี มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อ
 หน้าที่ของมนุษยชน มีทัศนคติที่มุ่งวิถีทางสู่หลักธรรม อันเป็นหลักความจริง มีแนวคิด
 สร้างสรรค์ และมีปัญญาในการใช้ความรู้ทางวิชาการใ้มุ่งสู่วิถีทางอันมีคุณค่า การสอน
 วิชาการต่าง ๆ ในสถาบันที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น เป็นเพียงการจับเครื่องมือใส่มือคน
 เท่านั้น คนจะมีสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนอยู่อย่างลึกซึ้งถึงพื้นฐาน ใช้เครื่องมือ
 ที่ได้รับไปในทางที่ชอบธรรม ใช้ชีวิตในสังคมอย่างรู้หน้าที่และมีคุณค่า ย่อมขึ้นอยู่กับ
 การศึกษาที่มีพื้นฐาน ซึ่งมีใช้พื้นฐานทางวิชาการ แต่เป็นพื้นฐานของสังคมและชีวิตที่
 คนเองจะต้องอยู่รวมควยตลอดไป

ในปัจจุบันนี้สิ่งที่ยากในการอบรมสั่งสอนจริยธรรมก็คือ การที่ไม่สามารถจะรับเนื้อหาโดยตรงจากแหล่งที่นำมาแล้วใช้ได้ทันที ไม่เหมือนวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ซึ่งเราเริ่มจากการที่เด็กไม่รู้เรื่องนั้นมาก่อน แล้วเราให้เรียนจากเนื้อหาได้ แต่ทางค่านจริยธรรมนั้นมีบางส่วนที่มีการปลูกฝังใหม่ และมีหลายส่วนที่มีการซ่อมเสริมหรือรื้อถอนของเก่า เพื่อให้ของใหม่เข้าไปแทน เพราะคุณธรรมต่าง ๆ นั้นเป็นของที่ได้ปลูกฝังหรือลงรากฐานมาแล้ว ฉะนั้นการอบรมสั่งสอนจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่ยากแก่การดำเนินการ จะพึงความรู้จากผลงานของต่างประเทศทั้งหมดเหมือนวิชาอื่นมิได้ จะต้องมีการค้นพบธรรมชาติของเด็กไทย เพื่อจะได้รักษาลักษณะที่ดีเอาไว้เสริมแต่งให้มั่นคงและรื้อถอนสิ่งที่ไม่ดีออก เพื่อปลูกฝังสิ่งที่ดีเข้าไปแทน (ดวงเกื้อน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน 2521 : 1 - 19)

ดังนั้น จุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือการศึกษาพื้นฐานของเด็กไทยในค่านจริยธรรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลเตรียมการอบรมสั่งสอนต่อไป หลักการในการวิจัย คือ การเตรียมการสอนที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการมีข้อมูลในค่านผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อจริยธรรม เด็กไทยกลุ่มหนึ่งที่นำศึกษาวิจัยคือ เด็กไทยมุสลิมซึ่งมีพื้นฐานทางศาสนาอยู่ก่อนแล้ว ดังที่ พัทยา สายหู (พัทยา สายหู 1968 : 54) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ชาวไทยมุสลิมว่า

คนไทยที่เป็นมุสลิม เป็นที่สังเกตกันทั่วไปว่า พ่อ แม่ มักจะให้อิสรเสรีภาพลูกมากตั้งแต่เด็ก พ่อ แม่ มักจะปล่อยให้คอยแสดง ความห่วงใยและโอบอ้อมนัก และเมื่อลูกเติบโตขึ้นจึงมักไม่ค่อยได้เอาใจใส่พ่อแม่ การบังคับบัญชาว่ากล่าวในค่านระเบียบวินัย มีน้อย ลูกมีอิสรเสรีภาพในการกระทำมาก พ่อแม่มักจะเข้มงวดเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติค่านข้อปฏิบัติของศาสนา เพราะชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่มักจะเคร่งครัดในหลักศาสนา

ศาสนาอิสลาม คำว่า อิสลาม แปลว่า สันติ การยอมมอบน้อมตนเอง
 ทั้งที่ ทองค่อ กลวยไม้ ณ อยู่ขวา (ทองค่อ กลวยไม้ ณ อยู่ขวา 2504 : 33)
 กล่าวว่า ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ละเอียดอ่อน เพราะนอกจากจะมีบัญญัติเกี่ยวกับ
 ปรัชญาแห่งชีวิตและศีลธรรมอันดีแล้ว ยังได้มีบัญญัติที่ครอบคลุมถึงการดำเนินชีวิต
 ประจำวันด้วย ศาสนาอิสลามจึงมีอิทธิพลอย่างสำคัญยิ่งต่อวิถีการดำเนินชีวิตของ
 ผู้นับถือศาสนา นี้ จึงทำให้ผู้นับถือศาสนาอิสลามมีวิถีการดำเนินชีวิตเป็นเฉพาะของตน
 ซึ่งแตกต่างไปจากผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ มาก

จากวิถีชีวิตที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงสนใจว่าจริยธรรมของเด็กไทยที่
 นับถือศาสนาอิสลามซึ่งถูกหล่อหลอมวิถีชีวิตมาจากคำสอนของศาสนาอิสลามและจริยธรรม
 อิสลามโดยตรง จะมีคุณธรรมด้านใดบ้างที่เด็กนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามจะไ้คะแนน
 ผลสัมฤทธิ์สูง และมีเจตคติต่อจริยธรรมด้านใดบ้างที่ไ้คะแนนสูง หรือคุณธรรมข้อใดบ้าง
 ที่จะไ้คะแนนผลสัมฤทธิ์ต่ำ และมีเจตคติต่อจริยธรรมด้านใดบ้างที่ไ้คะแนนต่ำ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม 2 ด้าน คือ ด้านการรับรู้มาตรฐาน
 สังคม และด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนเพศชาย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนเพศหญิง
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้อาหารฐานสังคม และ
ด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6

6. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้อาหารฐานสังคม และ
ด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนจริยศึกษา และผู้ที่
เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจริยธรรมของศาสนาอิสลาม ในการวางแผนการสอนเพื่อ
ปลูกฝังหรือส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม เพื่อให้คะแนนผลสัมฤทธิ์
เพิ่มขึ้น

สำหรับเจตคติต่อจริยธรรมนั้น ในด้านการรับรู้อาหารฐานสังคมนั้น คุณธรรม
ข้อใดที่เด็กนักเรียนมีเจตคติต่ำ ก็จะได้เป็นข้อควรคำนึงในการพัฒนาการรับรู้อาหารฐาน
สังคม

ส่วนด้านการรับรู้ตนเอง คุณธรรมข้อใดที่เด็กมีเจตคติต่ำ ก็จะได้เป็นข้อควรคำนึง
ในการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนพัฒนาตนเองให้สูงขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ในด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณธรรมเพียง 11 ข้อ
จากหัวข้อจริยศึกษา ความหลักรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2521 ทั้งนี้เพราะเลือก
เอามาเฉพาะที่เป็นคุณธรรมรวมระหว่างศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม

2. ในด้านกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่นับถือศาสนาอิสลาม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดกันตบุรี ที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามมากกว่าร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 200 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ คือ เพศชาย และเพศหญิง

3.1.2 ระดับชั้นเรียน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม

3.2.2 เจตคติต่อจริยธรรม 2 ด้าน คือ ด้านการรับรู้
มาตรฐานสังคม และด้านการรับรู้ตนเอง แบบสอบถามและแบบทดสอบเจตคติทั้ง
2 ชุดนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

จริยธรรม หมายถึง แนวทางของการประพฤติ ประพฤติชอบทั้งกาย วาจา และใจ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ซึ่งประกอบด้วยคุณธรรม ที่ศึกษา คือ ความเมตตากรุณา การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความ อื้อเพื่อพ่อแม่และเสียสละ การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การรู้จักความพอ การไม่โลภและไม่ขโมย การไม่พูดปด ไม่พูดบิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก การไม่พูดคำหยาบ การมีสัจจะและความจริง การไม่ลองเสเพลสิ่งเสพผิดให้โทษและของมีนเมา ความกตัญญูต่อบุคคล และ ความซื่อสัตย์สุจริต

เจตคติต่อจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลกำหนดความตั้งใจที่จะปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ และบุคคลนั้นเห็นว่าบุคคลทั่วไป จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติเพียงใดถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ เจตคติต่อจริยธรรม ตามนิยามนี้จึงแบ่งได้เป็น 2 ด้าน คือ

1. ก้านการรับรู้มาตรฐานสังคม หมายถึง การรับรู้ของผู้ตอบที่ผู้ตอบ
รับรู้มาว่า ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดให้บุคคลโดยทั่ว ๆ ไป จะทำหรือไม่เพียงใด

2. ก้านการรับรู้ตนเอง หมายถึง ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมว่าจะ
ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติเพียงใด ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดให้

แบบวัดเจตคติต่อจริยธรรมนี้ ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ 85 สถานการณ์
แต่ละสถานการณ์จะมีมาตราส่วนประเมินค่าก้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และก้าน
ปัจเจกบุคคล ก้านละ 5 หน่วย พิสัยของคะแนนเจตคติต่อจริยธรรมจึงอยู่ระหว่าง
ก้านละ 85 ถึง 425 คะแนน ถ้าคะแนนเจตคติต่อจริยธรรมก้านการรับรู้มาตรฐาน
สังคมสูง แสดงว่า มาตรฐานสังคมของผู้ตอบที่รับรู้มาเหมาะสม ถ้าคะแนนต่ำ แสดงว่า
มาตรฐานสังคมของผู้ตอบที่รับรู้มาไม่เหมาะสม ถ้าคะแนนเจตคติต่อจริยธรรมก้าน
ปัจเจกบุคคลสูง แสดงว่า ผู้ตอบมีเจตคติต่อจริยธรรมที่เหมาะสม คือ ไม่ชอบ หรือ
ไม่พอใจพฤติกรรมที่ขัดกับสังคม ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า ผู้ตอบมีเจตคติต่อจริยธรรม
ที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ ชอบหรือพอใจพฤติกรรมที่ขัดกับสังคม

ผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม หมายถึง คะแนนของนักเรียนแต่ละคนที่ได้จากแบบ
ทดสอบคุณธรรม 11 หัวข้อ แบบทดสอบประกอบด้วยข้อสอบ 61 ข้อ แต่ละข้อประกอบ
ด้วยตัวเลือก 1 ตัวเลือก และตัวลง 3 ตัวลง ถ้านักเรียนตอบตัวเลือกจะได้คะแนน
1 คะแนน ถ้าตอบตัวลงจะได้ 0 คะแนน พิสัยของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จึง
อยู่ระหว่าง 0 - 61 คะแนน ผู้ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมสูง
ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมต่ำ

คุณธรรม หมายถึง คุณธรรมที่เลือกมาจากหัวข้อจริยศึกษา ในหลักสูตรประถม
ศึกษา พุทธศักราช 2521 มี 11 หัวข้อ ได้แก่

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย
2. ความเมตตา กรุณา
3. การไม่โลภ และไม่ขโมย

4. ความอื้อเพื่อเผื่อแผ่ และการเสียสละ
5. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
6. การรู้จักความพอที่
7. การไม่ผูกปด และไม่ผูกบิเบียน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยงให้

เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ

8. การมีสัจจะ และความจริงใจ
9. การไม่ลองเสพสิ่งเสพคติให้โทษและของมีนเมา
10. ความกตัญญู กตเวที
11. ความซื่อสัตย์สุจริต

คุณธรรม 11 หัวข้อ แยกออกได้เป็น 17 คุณธรรม คือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อดีวีตและร่างกาย
2. ความเมตตา
3. ความกรุณา
4. การไม่โลภ
5. การไม่ขโมย
6. ความอื้อเพื่อเผื่อแผ่
7. การเสียสละ
8. การไม่ละเมิดสิทธิและของรักของผู้อื่น
9. การรู้จักความพอที่
10. การไม่ผูกปด และไม่ผูกบิเบียน ไม่อำพรางความจริง
11. การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ
12. การมีสัจจะ
13. การมีความจริงใจ
14. การไม่ลองเสพสิ่งเสพคติให้โทษ และของมีนเมา
15. ความกตัญญู

16. ความตกเวที

17. ความซื่อสัตย์สุจริต

นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
และ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกันทรบุรี ปีการศึกษา 2527
ที่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่นับถือศาสนาอิสลาม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

กอ สวัสดิ์พาณิชย์ (กอ สวัสดิ์พาณิชย์ 2522 : 18) กล่าวว่า
จริยธรรม คือ ประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่งามเหมาะสม

กองแก้ว เจริญอักษร (กองแก้ว เจริญอักษร 2522 : 36) กล่าวว่า
ผู้ที่มีจริยธรรม คือมีความประพฤติงามอย่างแท้จริง

ทองเคื่อน พันธมนาวิน (ทองเคื่อน พันธมนาวิน 2522 : 13)
ให้ความหมายว่า จริยธรรมเป็นความสำนึกที่บุคคลมีในเรื่องความดี ความชั่ว
ความถูกต้อง ความผิด ความยุติธรรม และไม่ยุติธรรม ลักษณะพฤติกรรมของคนเราที่
เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ
ลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น ๆ เป็นการกระทำที่สังคมชมชอบ
ให้การสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า เป็นการกระทำที่ถูกต้อง
เหมาะสม อีกประเภทหนึ่งเป็นลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม
เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ พยายามกำจัดและผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ส่วนมาก
จะรู้สึกว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมควร ฉะนั้นผู้มีจริยธรรมสูง คือผู้ที่มี
ลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย

แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศทเวทย์ (แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์
วิศทเวทย์ 2522 : 18) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ดังนี้ จริยธรรม คือ
หลักอันเป็นแนวในการปฏิบัติในการกระทำที่เป็นไปตามครรลอง คคลองธรรม มีลักษณะ
พิเศษคือ เป็นการให้คุณประโยชน์แก่ผู้อื่น และในเวลาเดียวกันเป็นประโยชน์แก่ตัวเอง

การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมนั้น ก่อให้เกิดผลทั้งแก่ตัวเอง ผลดีที่เกิดขึ้นได้ มี 2 แห่ง คือ ทางใจและทางกาย

จุดมุ่งหมายปลายทางแห่งจริยธรรม คือ

1. ทำให้ชีวิตมีความสุข
2. ทำให้ผู้อื่นมีความสุข
3. ปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระ

จริยธรรมจึงเป็นหลักที่มนุษย์ทุกรูปทุกนาม พึงยึดเป็นหลักของชีวิต

พินิจ รัตนกุล (พินิจ รัตนกุล 2522 : 116) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมในทัศนะของนักปรัชญาว่า จริยธรรมเป็นคำที่เราานิยมใช้ในเรื่องการตัดสินคุณค่าของพฤติกรรมว่าเป็นการกระทำสมควร ถูกต้อง ก็ หรือตรงข้าม การกระทำที่ไม่ดี คือการกระทำที่ไม่สมควร ไม่ดี การที่เราต้องกำหนดคุณค่าของการกระทำว่าดีหรือไม่ดี สมควรหรือไม่สมควร ก็เพราะเราต้องการแบ่งแยกการกระทำออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อจะได้นำส่งเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้คนทำแต่สิ่งที่ดีหรือสมควร และให้ละเว้นการกระทำตรงข้าม

สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี 2522 : 18) ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือแนวทางในการประพฤติเพื่อยุติกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม

มานิชญ์ ศันสนิชย์ (มานิชญ์ ศันสนิชย์ 2523 : 41) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ชอบที่พึงปรารถนาของผู้อื่นที่เฝ้ามองเห็น ความประพฤติในที่นี้ หมายถึงพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกมาเป็นประจำ เป็นอุปนิสัยสืบเนื่องมาจากความนึกคิด เชื่อถือ หรือนิสัยที่ใคร่สมใจ มิใช่เป็นการกระทำที่แสดงออกมาโดยเสแสร้งทั้งกาย วาจา และใจ จริยธรรมจึงมีความหมายว่าความดีที่พึงประพฤติปฏิบัติต่อกันเองและผู้อื่น

เรสท์ (Jame R. Rest. 1977 : 14) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับหลักความยุติธรรม ในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละคน เช่น ความรู้สึกอยากพัฒนา

ตนเองให้ดีที่สุดตามศักยภาพที่แต่ละบุคคลมีอยู่ หรือการชอบเพลงสมัยใหม่มากกว่าเพลงคลาสสิก และมีความหมายมากกว่าการมีชีวิตที่มีคุณค่า ในความหมายของนักปรัชญาบางคน

เท่าที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า จริยธรรมประกอบไปด้วยส่วนที่เป็นความสำนึกของบุคคลเกี่ยวกับการรู้ว่า อะไรถูก อะไรผิด อะไรควรทำและอะไรไม่ควรทำ และอีกส่วนหนึ่งคือส่วนที่เป็นพฤติกรรมหรือความประพฤติของบุคคลว่า ควรประพฤติอย่างไร ควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าและอยู่ในสังคมได้อย่างร่มเย็น

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

คางเคียน พันธมนาวิน (คางเคียน พันธมนาวิน 2524 : 2)
กล่าวว่าว่าลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้น แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทด้วยกันคือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ไว้ในสังคมของทนนั่นคือว่า การกระทำชนิดใดคือควรกระทำ การกระทำชนิดใดไม่ควรกระทำ ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่ เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับ อายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคม และศาสนาส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด โดยใช้ช่วงอายุ 2 - 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2. ทัศนคติทางจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทัศนคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความหมายกว้างขวางกว่า ความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคลเพราะทัศนคตินั้น รวม

ทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้นทัศนคติเชิงจริยธรรมจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียว ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นในเวลาหนึ่งยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลมีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมคือ เพียเจต์ และโคลเบอร์ก ได้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้น นอกจากนี้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของบุคคลด้วยคือ พัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงถึงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือยกเงินการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุน มีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่ง คือพฤติกรรมในสถานที่เข้ายวนใจหรือในสภาพที่ยั่วยู่ให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่วยู่ เช่น การโกงสิ่งของเงินทองหรือคะแนน การลักขโมย และการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูง ย่อมงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์นี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรม

ในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์เป็นผู้ริเริ่มศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก และมีความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้ กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม ดังนั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น ๆ เพียเจต์ได้แบ่งขั้นของการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็นสามขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กในวัยนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด แต่มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการตอบสนอง โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะ เมื่อเด็กเริ่มมีความสามารถในการพูด ก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น
2. ขั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 - 8 ปี เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เขาต้องทำตาม
3. ขั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี เพียเจต์เชื่อว่าเกิดขึ้นจากการพัฒนาทางสติปัญญาและจากประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงอำนาจภายนอกจะเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก เกี่ยวกับความยุติธรรมซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนกัน และความเท่าเทียมกันของบุคคลในช่วงอายุ 8 - 10 ปี เด็กที่อยู่ในสังคมปกติจะบรรลุถึงขั้นที่สาม แต่ก็อาจมีเด็กบางคนพัฒนาช้ากว่านี้หรือบางครั้งพัฒนาการหยุดชะงักอยู่ในขั้นที่สอง เนื่องจากการบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดู หรือสังคม หรือเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวของเพียเจต์ และพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นมิได้บรรลุจุดสมบูรณ์เมื่อบุคคลอายุได้ 10 ปี แต่จะพัฒนาไปอีกหลายขั้นก่อนจากอายุ 11 - 25 ปีและเขายังเชื่อว่าการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น จะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเคียวเท่านั้น (Kohlberg. 1976 : 32)

โคลเบอร์ก ได้แบ่งระดับของจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งทั้ง 3 ระดับนั้นจัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 6 ขั้น คือ

- ขั้นที่ 1 ใช้หลักหลบหลีกการลงโทษ (Obedience and punishment Orientation)
 - ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation)
 - ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำที่คนอื่นเห็นว่าดี (Good-boy Orientation)
 - ขั้นที่ 4 ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่ (Authority and Social order maintianing Orientation)
 - ขั้นที่ 5 ใช้หลักการเคารพตนเองหรือการทำตามความรับผิดชอบ (Constractual Legalistic Orientation)
 - ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience Orientation)
- จากขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมทั้งหกขั้น เหล่านี้โคลเบอร์กได้แบ่งออกเป็นสามระดับ

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหลีกการลงโทษ (2-7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี)
ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	
ขั้นที่ 3 ใช้หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี)	

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (13-16 ปี) (13-16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-16 ปี)
ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	
ขั้นที่ 6 ใช้หลักการยึดอุดมคติสากล (วัยผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

ระดับ 1 คือ ก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี) Preconventional Level หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่นในขั้นแรกสุด คือการมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับและยอมทำตามคำสั่งผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้มีอำนาจทางการเหนือตน ขั้นที่สอง คือการเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้นเริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเล็ก ๆ คือ เขาทำมาฉันต้องทำไปเขาให้ฉันฉันก็ต้องให้เขาอย่างนี้เป็นต้น

ระดับ 2 คือ ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี) Conventional Level หมายถึง การทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับ 2 นี้ ยังต้องมีการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเราและความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ ในขั้นที่สาม บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน ๆ ส่วนในขั้นที่ 4 บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมของตน จึงถือว่าตนมีหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับ 3 คือ ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post conventional Level) หมายถึง การตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาไตร่ตรองซึ่งใจตนเอง และตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ห้า คือ การเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำคนให้ขัดคอสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ ส่วนขั้นที่หก ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดแสดงถึงการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อมุ่งหมายในอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ (Kohlberg, 1973 : 376) นอกจากนี้ยังมีหลักประจำใจซึ่งตรงกับหลักในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า "หิริโอตตัปปะ" (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันติก)

การพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบอร์ก เชื่อว่าเป็นไปตามขั้นจากขั้นที่หนึ่ง ผ่านแต่ละขั้นไป จนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นตามลำดับ

ส่วนบ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบอร์กมีความเห็นว่า มาจากการพัฒนาทางการเรียนรู้ ในขณะที่เด็กได้มีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาพัฒนาทางจริยธรรม ในขั้นที่สูงขึ้นไปได้อย่างรวดเร็ว โคลเบอร์กเชื่อว่าการพัฒนาจริยธรรมนั้นมิใช่การรับความรู้ของการพำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันติก 2520 : 45)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory) ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ จิตแพทย์ชาวเวียนนา

ฟรอยด์เชื่อว่าบุคลิกภาพของบุคคลมีพื้นฐานมาจากส่วนประกอบสามส่วน ได้แก่ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูปเปอร์อีโก้ (Superego)

พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ถือว่าซูปเปอร์อีโก้เป็นส่วนสำคัญ เพราะว่าซูปเปอร์อีโก้ เป็นส่วนของมโนธรรม ถือหลักปฏิบัติอันเป็นที่นิยมกันในสังคมหนึ่ง ๆ เป็นส่วนที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม มิได้คิดมาแต่กำเนิด ซูปเปอร์อีโก้จะเข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เห็นได้ชัดเมื่ออายุประมาณ 5 ขวบ เป็นลักษณะที่เริ่มสนใจในอุดมคติ (Ideal) เริ่มคิดว่าสิ่งไหนดีหรือไม่ดี ความความเข้าใจของคน และจะเริ่มการเลียนแบบ (Identification) มากขึ้น เช่น เลียนตามแบบบิดา มารดาหรือบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวของเด็ก ตลอดจนสังคมภายนอก การเลียนตามแบบนี้เป็นพื้นฐานของการไม่ผิด รู้สึกผิดชอบชั่วดี และเป็นการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในขอบข่ายของปทัสถานของสังคม เมื่อโตขึ้น (Freud, 1949 : 358)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning theory) เป็นทฤษฎีที่เอาหลักการเสริมแรง (Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) มาใช้อธิบายวิธีการและขบวนการที่บุคคลได้รับจากสังคมสิ่งแวดล้อมทางสังคม หรือวัฒนธรรม ว่าเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขทางสังคม ให้กับเด็กนับตั้งแต่เกิด พ่อแม่จะเป็นผู้สอนเด็กให้ทราบถึงแนวปฏิบัติในสังคม การแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ถูกหรือผิด ดีหรือเลวโดยใช้สิ่งเสริมแรงทางคำพูด เห็นได้ชัดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นความมอดงามของพฤติกรรม และอารมณ์จากการปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคม โดยมีแรงขับพื้นฐานมาจากความต้องการทางชีววิทยา การแสวงหารางวัล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงการถูกสังคมลงโทษ ด้วยเหตุนี้แม้ว่ามนุษย์เราจะมีได้มีจริยธรรมหรือความต้องการมาตรฐานทางจริยธรรมมาตั้งแต่เกิดก็ตาม เมื่อโตขึ้นจะมีปทัสถานของจริยธรรมและพฤติกรรมไปตามแนวโครงสร้างทางวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งได้มาด้วยการเสริมแรงนั่นเอง ในการอธิบายต้นกำเนิดและการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมทฤษฎีการเรียนรู้ได้เน้นการเรียนรู้โดยบังเอิญ และ

การเลียนแบบเป็นสำคัญ ซึ่งทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แปลกใหม่ หรือแตกต่างไปจากเดิมได้โดยง่าย โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นไปในที่สุด สิ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้คือ การหวังความพอใจ และการหลอหลีกความทุกข์ (ควง เคื่อน พันธ์มนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิน 2520 : 11)

นักทฤษฎีทั้งหลายยอมรับว่า จริยธรรมของมนุษย์นั้นพัฒนาตามลำดับอย่างเห็นได้ชัดจากวัยทารกไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ แม้มนุษย์จะมีการพัฒนาจริยธรรมในจังหวะที่แตกต่างกัน แต่นักทฤษฎีทางจริยธรรมก็ยังเชื่อว่าการพัฒนาในบุคคลต่าง ๆ กัน มีลำดับขั้นตอนเป็นแบบอย่างที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ยังเห็นว่า ทักษะทางจริยธรรมส่วนมากยังลงความเห็นว่า ต้นกำเนิดและแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่ การเรียนรู้ทางสังคมเป็นสำคัญ และทุกทฤษฎีมีความเชื่อที่สอดคล้องกันว่า พัฒนาการทางจริยธรรมจะเป็นไปตามลำดับขั้น บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมจริยธรรมจึงต้องมีความเข้าใจวิธีการให้การศึกษาและเข้าใจในธรรมชาติของการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล จึงจะเป็นผลให้การส่งเสริมจริยธรรมเป็นผลดีและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ตาราง 1 คุณธรรม ความคิดรวบยอด และลักษณะพฤติกรรม (ศึกษาธิการ 2520 : 264 - 307)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม
1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	1. ทุกชีวิตย่อมปรารถนาความสุขไม่ยากได้รับความทุกข์	1. ไม่ทำความเดือดร้อนหรือทำอันตรายแก่มนุษย์

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม
2. ความเมตตากรุณา	2. หากปรารถนาความสุข อย่าสร้างความทุกข์ให้ ผู้อื่น 3. ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้น ถึงตัว 4. การเบียดเบียนกัน การ จองเวร คัดแค้น ต่อกันเป็นนป 1. ความเมตตาก่อให้เกิด สันติสุขและเป็นเครื่อง ค้าจุนโลก 2. คนที่ย่อมมีมนุษยธรรม 3. ให้ท่าน ท่านจักให้ตอบ	และสัตว์ทั้งทาง ทรงและทางอ้อม 2. การช่วยเหลือให้ ผู้อื่นให้พ้นจาก การถูกรังแก 1. ปรารถนาให้มนุษย์ และสัตว์เป็นสุข โดยทั่วหน้ากัน 2. เห็นใจในความทุกข์ ทรมานและความค้อย ของสัตว์และมนุษย์ 3. ช่วยเหลือคนชรา แคลนคาง ๆ 4. ช่วยเหลือเด็กและ คนชรา พยาบาล คนเจ็บป่วย 5. ไม่เยาะเย้ยทัณ

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม
3. การไม่โลภและไม่ขโมย	1. ทุกคนมีสิทธิในของตนเองและยอมหวงแหนในสิ่งที่ตนมีอยู่ 2. เมื่อมีสิทธิควรทำตามสิทธิที่ตนมีอยู่	ประจักษ์เมื่อผู้อื่นพลาพ้าง 1. บอกได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและของผู้อื่น 2. เคารพในสิทธิและความเป็นเจ้าของของผู้อื่น
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	1. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามกาลเทศะ 2. การรู้จักให้และการรู้จักรับก่อให้เกิดความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับ 3. ความมีน้ำใจเป็นสิ่งมีคุณค่า	1. แสดงความปรารถนาดีและอวยพรในโอกาสอันควร 2. แบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น 3. ทำบุญให้ทานตามกาล 4. ให้สิ่งของแก่กันและกันในโอกาสอันควร

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม
5. การไม่ละเมิดของรัก ผู้อื่น 6. การรู้จักความพอดี	การละเมิดสิทธิของผู้อื่น ย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อน ความต้องการพอดีทั้ง ผู้ให้และผู้รับจะช่วยให้ ทั้งสองฝ่ายอยู่อย่างสงบ	ละอายและรู้สึกผิดที่ จะละเมิดของผู้อื่น พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
7. การไม่พูดปดและไม่ พูดผิดเบือน ไม่อำพราง ความจริง การไม่มูยง ทำให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ	1. การพูดและการเขียน แต่ความจริงช่วยให้ เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง 2. การพูดการเขียนที่ดี ต้องไม่เพื่อเจอหยาบ คาย 3. การพูดหรือการเขียน ที่ก่อให้เกิดความ แกร้าวกระทบกระ เทือนจิตใจไร้สาระ ชักนำผู้อื่นให้หลงผิด ย่อมเป็นภัยต่อสังคม	1. พูดแต่ความจริง 2. ไม่พูดหรือเขียน ส่อเสียดผู้อื่น 3. ไม่พูดเพื่อเจอ ก่อความรำคาญ 4. ไม่กล่าวหรือ เขียนคำหยาบ 5. พูดหรือเขียน แสดงความขัดแย้ง มีเหตุผลและใช้ ถ้อยคำสุภาพ
8. การมีสัจจะและความ จริงใจ	1. ความจริงเป็นสิ่งที่ ไม่ตาย	1. เห็นประโยชน์และ สร้างความพอใจ ให้แก่ผู้อื่นโดยใช่

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณธรรม	ความดีความชอบ	ลักษณะพฤติกรรม
9. การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติดให้โทษ	2. คนพูดจริงทำจริงยอมได้รับการสรรเสริญ 1. สิ่งเสพติดเป็นสิ่งที่ให้โทษ 2. การเสพติดให้โทษบั่นทอนสุขภาพ 3. การเสพติดให้โทษทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ 4. ผู้มีจิตใจเข้มแข็งและชนะใจตนเองยอมหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดให้โทษได้	ความสามารถในการพูดการเขียนที่มีความจริงใจและปรารถนาดี 2. ยึดมั่นในคำพูดและปฏิบัติตามที่ได้พูดไว้หลีกเลี่ยงหรือละเว้นการเสพสิ่งเสพติด
10. ความกตัญญูกตเวที	1. ความกตัญญูกตเวทีเป็นลักษณะของคนดี 2. ความกตัญญูกตเวทีเป็นสิ่งควรส่งเสริมในสังคม	1. รู้คุณของผู้มีบุญคุณของตน 2. แสดงออกในการตอบแทนบุญคุณ

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณธรรม	ความคิดรวบยอด	ลักษณะพฤติกรรม
11. ความซื่อสัตย์สุจริต	ทุกยุคทุกสมัยอย่างสม่ำเสมอ 3. คนอกตัญญูเป็นที่รังเกียจของสังคม คนกตัญญูย่อมได้รับการสรรเสริญยกย่อง	ของบุคคลต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ 3. ระลึกถึงความดีของผู้อื่นที่มีต่อเรา 4. ตอบแทนความดีของผู้อื่นกระทำต่อเรา
	1. คนซื่อสัตย์เป็นคนมีเกียรติ 2. อาชีพที่สุจริตทุกชนิดเป็นอาชีพที่มีเกียรติ 3. คนโกงเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบค้า 4. ความซื่อสัตย์สุจริตที่แสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งที่ประเสริฐ	1. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าและลับหลัง 2. เป็นคนที่ไว้วางใจได้ในการทำงานกับหมู่คณะ 3. ประพฤติตามเกณฑ์ของศีลธรรมและข้อห้าม 4. ทำตามคำพูดที่ให้ไว้

จากแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้ให้ความหมายของคุณธรรมที่
ศึกษาค้นคว้า (ศึกษาธิการ 2524 : 64 - 112)

การประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย คือ ความรู้สึกพยายามปกป้องร้าย หรือ การกระทำที่มุ่งหมายหวังให้ผู้อื่นที่ตนไม่ชอบได้รับอันตราย เจ็บปวด ทรมาน หรือ เสียชีวิต อันเป็นการละเมิดสิทธิในร่างกายและการมีชีวิตอยู่ของบุคคลอื่น ส่วนการ ไม่ประทุษร้ายนั้นก็คือ การ ไม่ยินยอมให้เห็นบุคคลอื่นหรือสัตว์ได้รับความยากลำบาก ทรมาน เจ็บปวด หรือต้องเสียชีวิตลงไป

การประทุษร้ายเป็นการแสดงถึงจิตใจอันทารุณโหดเหี้ยม โดยไม่สำนึกว่าชีวิต ร่างกายของใครใคร่รักและหวงแหน ไม่อยากเจ็บปวดทรมานหรืออยากตาย แต่อย่างใด แม้ตัวเราเองก็ไม่อยากให้ใครมารังแกเบียดเบียนหรือทำร้ายเช่นเดียวกัน การประทุษร้ายจะเกิดขึ้นได้เพราะมีโทษะ คือ ความโกรธ ความอิจฉาริษยา เป็นเครื่อง หนุนนำ ส่วนการไม่ประทุษร้ายต้องอาศัยเมตตา กรุณา อุเบกขา หิริโอตตัปปะ สติสัมปชัญญะ เป็นเครื่องควบคุมรวมทั้งมีเหตุผลเห็นคุณค่าของชีวิต การเคารพสิทธิ ทางกายของผู้อื่นเป็นส่วนประกอบ

ดังนั้นการไม่ประทุษร้ายซึ่งกันและกันทั้งทางกาย วาจา ย่อมทำให้เกิดความ ปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย ส่วนการประทุษร้ายกันนั้น นอกจากผู้อื่นจะได้รับความ ทุกข์ทรมานแล้ว ผู้กระทำย่อมได้รับโทษตามกฎหมายบ้านเมืองและยังเป็นบาปติดตัวด้วย

ความเมตตา กรุณา ความเมตตา หมายถึง ความมีไมตรีจิตที่จะให้ผู้อื่น เป็นสุข ความกรุณา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ทุกคนย่อมรักสุข เกลียดทุกข์ ไม่ยอมให้ใครรังแกข่มเหง ความเมตตา กรุณาทำให้มนุษย์และสัตว์รักกัน ฉันทันอง ไม่เบียดเบียนข่มเหงกันปรารถนาให้กันและกันพ้นจากทุกข์ เป็นผลดีที่ทำให้ เราอยู่กันอย่างสุขสบาย เมื่อคนเรามีความเมตตา กรุณาต่อกัน ความอหังการพยายาม ปองร้ายหมายผลาญกันย่อมไม่มี ความทุกข์ความเดือดร้อนหรือภัยอันตรายใด ๆ ก็ย่อม ไม่มี มีแต่ความสุข ความร่มเย็นสวัสดีตลอดไป ฉะนั้นผู้ปรารถนาความสุข ควรมี ความเมตตา กรุณา

การ ไม่โลภและไม่ขโมย ความโลภ หมายถึง การอยากได้ที่เกินความพอกี
กว่าสภาพและฐานะของตนเองเมื่อมีความโลภเกิดขึ้นในใจของบุคคลแล้ว ผู้คนมักจะหา
ทางกระทำการทุจริตต่าง ๆ เช่น ลักขโมย ฉก ฉิง วังราว ปล้นจี้ หรือทำ
ความผิดอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะความอยากเป็นเหตุ ในทางตรงกันข้าม ความไม่โลภ
จึงหมายถึงการที่ไม่มีความอยากเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตดังที่กล่าวมาแล้ว

การ ไม่ขโมย หมายถึง การไม่หยิบฉวยเอาของของคนอื่นมาเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้ที่ไม่โลภและไม่ขโมย จึงเป็นบุคคลที่แสวงหาทรัพย์สินเกียรตินยศ ชื่อเสียง
ในทางสุจริตไม่ผิดกฎหมาย ระเบียบ ศีลธรรม ส่วนคนที่ปล่อยให้ความโลภครอบงำ
จิตใจและคนที่ไม่รู้จักความพอกี ย่อมทำการทุจริตต่าง ๆ ซึ่งจะนำความเดือดร้อนมาสู่
ตนเองและสังคม

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การ
กระทำที่แสดงถึงไมตรีจิตเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความสะดวก มีความพอใจ เช่น การ
เอื้อเฟื้อต่อคนแก่ คนชรา สุนัขพาสเตอร์และเด็กในการ โดยสารรถเมล์ประจำทาง เป็นต้น
นอกจากนี้ยังควรเผื่อแผ่ โดยการให้สิ่งของที่เรามีมากกว่าผู้อื่นหรือแม้ไม่มีมากกว่า
ถ้าเป็นของที่แปลก มีรสดี หรือได้มาจากทางอื่น ซึ่งถือว่าเป็นของน่ายินดีแก่ผู้รับก็
แบ่งปันกันไป

ความเสียสละ หมายถึง การยอมเสียสิทธิ์และยอมลำบากเพื่อประโยชน์สุข
ของผู้อื่น เช่น พ่อแม่ยอมลำบากทำงานหาเงินเลี้ยงลูก ครูอาจารย์ยอมลำบากอบรม
สั่งสอนนักเรียน ประชาชนบริจาคโลหิตให้โรงพยาบาล ทหารเสียสละชีวิตเพื่อชาติ
 เป็นต้น

การ ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น คือ การไม่ล่วงล้ำอำนาจความอยากของตน
ไม่ล่วงเกินในสิ่งที่เจ้าของหวงแหนไว้แก่ การไม่แตะต้องสมบัติของผู้อื่นหวง เช่น
แอบเล่นตุ๊กตาของผู้อื่น ไม่แอบดูของที่ผู้อื่นปกปิด เช่น แอบอ่านจดหมาย รวมทั้ง
การไม่พรางหรือทำลายสิ่งที่คุณอื่นรัก

มูลเหตุที่ทำให้เกิดการละเมิดของรักผู้อื่น คือความอยาก เช่น อยากเห็น

อยากได้ อยากกุ อยากทำลาย และการไม่รู้จักรักความพอดี วิธีป้องกันมิให้เกิดการละเมิดของรักผู้อื่น ต้องอาศัยการข่มใจความอกตน อดกลั้น ความละเอียด และกลัวบาป ทลอดทั้งมีสติสัมปชัญญะ เป็นเครื่องควบคุม เมื่อทุกคนต่างก็ไม่ละเมิดของรัก ห่วงแหนซึ่งกันและกันแล้วก็ย่อมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

การรู้จักความพอดี หมายถึง การรู้จักปฏิบัติตน ให้พอเหมาะ พอควรกับสภาพความเป็นอยู่และฐานะของตน เช่น การรับประทานอาหาร ต้องรับประทานให้พอดีกับความต้องการของร่างกาย ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ถ้ารับประทานน้อยเกินไปหรือมากเกินไป ก็จะเกิดโรคภัยไข้เจ็บ การใช้สิ่งของต่าง ๆ เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้และเงินทอง ควรใช้เฉพาะสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ไม่ใช่ของที่มีราคาแพง หรือใช้เงินฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน ต้องใช้จ่ายแต่พอดี ให้มีเหลือเก็บไว้บ้างเล็กน้อย ความพอดียังเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น การนอน การพักผ่อน การทำงาน การออกกำลังกาย ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยความพอดีทั้งสิ้นจึงจะทำให้การดำเนินชีวิตราบรื่นและเป็นสุข

การไม่พูดปด หมายถึง การพูดแต่เรื่องที่เป็นความจริง กว้างเจตนาอันบริสุทธิ์ เพื่อให้ผู้ฟังเชื่อถือ ไม่เกิดความเดือดร้อนเสียหาย ผู้พูดความจริงย่อมเป็นที่เชื่อถือ ส่วนผู้พูดปดย่อมไม่มีใครเชื่อถือ และเป็นการทำลายประโยชน์ของคนและผู้อื่น

อนึ่ง เรื่องจริงมักไม่ใช่ว่าจะพูดได้เสมอไป เพราะบางครั้งอาจเกิดผลเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่นได้ เช่น เรื่องส่วนตัวของเรา หรือของคนอื่น ถึงแม้จะเป็นเรื่องจริงก็ไม่ควรพูด หรือความลับของทางราชการก็ไม่ควรพูด ดังนั้นการพูดความจริงต้องยึดหลักดังนี้

1. เรื่องนั้นต้องเป็นเรื่องจริง
2. เรื่องจริงนั้นต้องเป็นประโยชน์
3. ผู้พูดต้องรู้จักกาลเทศะ
4. ผู้พูดต้องพูดด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนโยน

5. ผู้พูดต้องพูดด้วยความหวังดี

การไม่พูดบิดเบือนความจริง หมายถึง การพูดให้ตรงตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือนความจริงให้เป็นอย่างอื่น การพูดบิดเบือนความจริงหมายถึง การพูดแปรปรวนไปเสียคนละทางกับความจริง เข้าทำนองพูดปลกเหมือนกัน ทำให้คนฟังเกิดความเข้าใจผิดและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่น

การอำพรางความจริง หมายถึง การไม่พูดความจริงทั้งหมดโดยสิ้นเชิง พยายามปกปิดความจริงบางส่วนไว้คงเปิดเผยแต่เพียงบางส่วน ส่วนที่ปกปิดไว้นั้น บางทีมีความจริงทั้งหมดเท่านั้น ก่อให้เกิดความเสียหายได้เช่นเดียวกับการพูดปลกหรือพูดบิดเบือนความจริงเหมือนกัน

การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก หมายถึง การไม่พูดยุยงให้คนแตกสามัคคีกัน เช่น การนำเรื่องของนาย ก. ไปพูดให้นาย ข. ฟังแล้วนำเรื่องของนาย ข. มาพูดให้นาย ก. ฟัง บางทีทำให้ทั้งนาย ก. และนาย ข. เกิดความเข้าใจผิด ทะเลาะวิวาทแตกความสามัคคีกันเรียกว่า พูดยุยงให้เกิดความแตกแยก เป็นสิ่งไม่ควรทำ ไม่ควรพูด ควรพูดให้เกิดความรักความสามัคคีความเข้าใจอันดีต่อกันจะดีกว่า

การไม่พูดคำหยาบ คำหยาบ หมายถึง คำที่ไม่สุภาพ เช่น คำว่า คำเสียศีล คำเย้ยหยัน คำดูถูก ทำให้ผู้ฟังไม่พอใจ การไม่พูดคำหยาบ หมายถึง การพูดคำสุภาพอ่อนหวาน พูดถูกกาลเทศะ พูดด้วยความหวังดี ผู้พูดคำสุภาพอ่อนหวานย่อมมีเสน่ห์ในตัวเป็นที่รักของคนอื่น

การมีสัจจะและความจริงใจ การมีสัจจะ คือ การปฏิบัติตามคำพูดที่ได้พูดไว้โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น คนที่มีสัจจะมักจะเป็นคนที่มีความจริงใจประจำตัวเสมอ เป็นคนน่าคบหาสมาคม ตัวอย่างเช่น เมื่อตั้งสัจจะไว้ว่าจะต้องตื่นแต่เช้า ทบทวนบทเรียนทุกวัน ก็ปฏิบัติได้เช่นนั้นทุกวัน

ความจริงใจ คือ การกระทำที่ตรงกับใจ ไม่มีการเสแสร้ง แกล้งทำ ไม่ใช่ปากพูดอย่างหนึ่ง แต่ใจคิดอีกอย่างหนึ่ง คือท่อน้ำอย่างหนึ่งล้นหลังอย่างหนึ่ง

ความกตัญญูกตเวที ความกตัญญู คือ ความรู้สึกในบุญคุณ หรือประโยชน์ หรือความดีของผู้อื่นที่มีต่อตน

กตเวที คือ การกระทำที่เป็นประโยชน์ตอบแทนโดยหวังจะให้ผู้อื่นมีความปลื้มใจ การตอบแทนไม่จำเป็นต้องตอบแทนด้วยการกระทำ หรือตอบแทนด้วยสิ่งของเสมอไป อาจตอบแทนด้วยวาจา หรือคำพูดก็ได้

ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การกระทำที่ยึดหลักแห่งความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริตทำให้บุคคลมีความเคารพมั่นใจในตัวเองและเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือของผู้อื่น

จริยธรรมของศาสนาอิสลาม จริยธรรมที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศาสนาอิสลาม คือ อาจารย์สุไลมาน ลาดีฟี เป็นผู้ตรวจทานความถูกต้อง ตามหัวข้อที่ผู้วิจัยศึกษา

จริยธรรมของศาสนาอิสลามนั้นปรากฏในคัมภีร์ อัล-กุรอาน และอัลฮาดิษ ดังนี้ (อัลกุรอาน 33 : 21) "โดยแน่นอน ผู้เจ้าได้มีศาคดาของสุเจ้าแล้ว ซึ่งเป็นแบบอย่างอันดีงาม" (ทั้งโอวาทและจริยวัตร) วิถีชีวิตของมุสลิม ซึ่งนอกจากยึดถือตามคัมภีร์ อัล-กุรอาน อันเป็นคัมภีร์ชีวิตรของมุสลิม ที่พระองค์อัลเลาะห์ทรงบัญญัติไว้เป็นแนวทางให้มวลมุสลิมยึดถือปฏิบัติตามแล้ว อิสลามยังยึดถือจริยวัตรและคำสั่งสอนของท่าน ศาสดานบี มุฮัมมัดเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตอีกด้วย

การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย มีแบบอย่าง จากจริยวัตรและคำสั่งสอนของท่านศาสดา ดังนี้ "อัลเลาะห์ อาจจะอภัยโทษให้แก่โทษทุกชนิด นอกจากโทษของผู้ตายในสภาพเช่นผู้บูชาเจรีคหรือโทษของผู้ที่มีเจตนาฆ่าผู้บริสุทธิ์และศรัทธา"

ท่านศาสดาได้กล่าวว่ามาบที่ยิ่งใหญ่มีอยู่ 9 ประการคือ

1. การตั้งภาคีต่ออัลเลาะห์
2. การ เป็นพอมคหมอมี
3. การ ฆ่าชีวิต
4. การ กินคอกเบีย
5. กินมรดกของ เด็กกำพร้า
6. หินีทัพขณะประจัญบาน
7. ใส่ความหญิงบริสุทธิ์
8. ออกัญญต่อมิกามารคา
9. เหยียดหยามบัยตุลลอฮ์ที่เป็นกิบลัต (ที่ฉินหน้าขณะทำการละหมาด)

ความเมตตาการุณา ท่านศาสดาได้กล่าว "ถ้าผู้ใดอุปการะเลี้ยงดูเด็กหญิงสองคน จนกระทั่งเด็กสองคนนั้นเติบโตขึ้นมา ผู้อุปการะคนนั้นและฉันจะอยู่ร่วมกันในวันปรกพ" นอกจากนั้นท่านศาสดายังกล่าวอีกว่า "อัลเลาะห์ จะไม่ทรงเมตตาแก่ผู้ที่ไม่มีความเมตตาต่อผู้อื่น" และยังกล่าวให้รักผู้อื่นอีก ดังกล่าวที่ว่า "ท่านรักพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของท่านไหม ถ้าท่านรัก จงรักเพื่อนมนุษย์ก่อน" และท่านศาสดายังกล่าวเกี่ยวกับการ ศรัทธาว่า "ความเมตตาอันนี้คือ เครื่องหมายแห่งการศรัทธา และผู้ที่ไม่มีความเมตตา คือผู้ที่ไม่มีความศรัทธา"

ความเมตตาการุณาต่อสัตว์ ดังเหตุการณ์ที่ชายคนหนึ่งมาพบท่านศาสดา และกล่าวว่า โอ้ท่านศาสดาฉันได้เดินผ่านป่าและได้ยินเสียงลูกนกส่งเสียงร้องและฉันก็จับมันใส่พรมแล้วห่อมันมาคั้งที่ท่านเห็นอยู่นี้แหละ ส่วนแม่นกก็บินโฉบไปโฉบมารอบ ๆ ศีรษะของฉันก็ได้เปิดพรมออกเพื่อให้แม่นกได้เห็นลูก ๆ ของมัน เมื่อแม่นกเห็นมันก็ได้โฉบตัวลงมาอยู่กับลูก ๆ ของมัน ฉันจึงไ้มันมาด้วยประการฉะนี้ ท่านศาสดาจึงกล่าวว่า จงวางห่อนกนั้นลงเสีย เมื่อชายคนนั้นวางห่อนกลง ก็ได้เห็นแม่นกอยู่รวมกับลูก ๆ ของมัน ท่านศาสดาจึงกล่าวว่า ท่านรู้สึกแปลกใจไหม ที่เห็นแม่นกมีความรักต่อลูก ๆ ของมัน ฉันขอสาบานด้วยพระองค์ที่ส่งฉันมา แท้จริง อัลเลาะห์

ทรงรักสรรพสิ่งทั้งหลายที่พระองค์ทรงสร้างและให้บังเกิดมากกว่าแม่คนที่มีความรักต่อลูก ๆ ของมันเสียอีก จงนำนกทั้งหมดไปไว้ที่เดิม และจงให้แม่นกอยู่กับลูก ๆ ของมันด้วย

ท่านศาสดายังได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องการกระทำทารุณ ดังนี้ "จงกลัวอัลเลาะห์เกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ กล่าวคือจงซีมันเมื่อมันเหมาะสมที่จะซี และจงลงจากหลังมันเมื่อมันเหนื่อย" นอกจากนี้ยังมีคำสอนที่ไม่ให้กระทำทารุณกับสัตว์คือ "หญิงคนหนึ่งตกนรกเพราะทำทารุณแมวโดยล่ามันไว้จนตาย" เกี่ยวกับความกรุณาต่อสัตว์ท่านศาสดาทรงกล่าวว่า "สุนัขตัวหนึ่งหิวน้ำ และกำลังเสียสิ้นคิดเพื่อจะหาน้ำดื่ม ชายคนหนึ่งเอาน้ำไปให้สุนัขตัวนั้นกิน พระองค์อัลเลาะห์ทรงรับชายคนนั้นเข้าสวรรค์"

การไม่โลภและไม่ขโมย ท่านศาสดาได้ตรัสมีใจความดังต่อไปนี้ ผู้ใดที่ยังมีกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นเหนือตนอยู่จงคืนกรรมสิทธิ์นั้น ๆ ให้เจ้าของเสียหรือขอยกเลิกสิทธิ์อันนั้นจากเจ้าของเขา นอกจากนี้ท่านศาสดายังได้ตรัสสอนไว้ดังนี้ "ผู้ใดฉกขโมยเงินจากผู้อื่น เขาผู้นั้นไม่ใช่ผู้ศรัทธา ผู้ใดขโมยเขาผู้นั้นไม่ใช่ผู้ศรัทธา ผู้ใดเสฟสิ่งมีนเมาเขาผู้นั้นไม่ใช่ผู้ศรัทธา ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นเขาผู้นั้นไม่ใช่ผู้ศรัทธา ผู้ใดฉ้อโกงเขาผู้นั้นไม่ใช่ผู้ศรัทธา ดังนั้นจงสังวร"

ความเชื่อเพื่อพ่อแม่และเสียสละ ท่านศาสดานบีมุฮัมมัดทรงตรัสว่า "จะเห็นมุสลิมทั้งหลายมีความเมตตาต่อกัน และมีความเชื่อเพื่อพ่อแม่กันในฐานะที่เป็นมุสลิมด้วยกัน อุปมาดังร่างกายของคน ๆ หนึ่งเดียวกันเมื่ออวัยวะใดในร่างกายนั้นเกิดเจ็บป่วยหรืออ่อนเปลี้ยเพลียแรง อวัยวะอื่นก็พลอยอ่อนเปลี้ยเพลียแรงไปด้วย" อีกบทหนึ่งท่านศาสดาทรงตรัส ดังต่อไปนี้ "อวัยวะทุกส่วนในร่างกายของมนุษย์เรานั้น ย่อมบริจาคนั้นทานได้ทั้งสิ้นทุกวันที่พระอาทิตย์โคจรขึ้นมา ผู้พิพากษาให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ความก็คือ การบริจาคนั้นทาน การให้ความสะดวกแก่บุคคลโดยช่วยให้ขึ้นบนยานพาหนะ ย่อมเป็นทาน การขจัดสิ่งอันตรายให้พ้นจากทางเดินสาธารณะ ก็คือเป็นการให้ทานส่วนหนึ่ง

ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนบ้านนั้นท่านศาสดาทรงตรัสสอนไว้ดังต่อไปนี้
 "ถ้าท่านปรุงอาหารจนเต็มน้ำให้มาก ๆ หน้อยแล้วก็แจกจ่ายให้เพื่อนบ้านของท่าน
 ผู้ใดกินจนท้องอิ่มแล้วปล่อยให้เพื่อนบ้านหิวเขาผู้นั้นไม่ใช่มุสลิม" นอกจากนั้นท่าน
 ศาสดายังตรัสสอนว่า "ท่านทราบไหมว่า หน้าทีต่อเพื่อนบ้านนั้นคืออะไรบ้าง
 จงช่วยเหลือเขาเมื่อเขาขอความช่วยเหลือ จงให้เขาเมื่อเขาขอยืม จงคำจุนเขา
 เมื่อเขายากจน จงรักษาเขาเมื่อเขาป่วย จงตามไปส่งศพเขาเมื่อเขาตาย
 จงแสดงความเห็นอกเห็นใจเมื่อเขาประสบกับความวิบัติ จงอย่าสร้างสิ่งปลูกสร้าง
 ให้สูงแล้วไปปิดทางลมโดยที่เขาไม่อนุญาต อย่าสร้างความเดือดร้อนให้แก่เขา
 ถ้าหากท่านซื้อผลไม้มา ก็จงแจกจ่ายให้แก่เขา ถ้าท่านไม่สามารถจะแจกได้
 ก็จงอย่านำออกมาอวดให้เขาเห็น จงเก็บไว้ให้มีคิซิกและจงอย่าปล่อยให้ลูก ๆ
 ของท่านนำผลไม้เหล่านั้นออกมา เพราะการนำออกมาจะทำให้ลูก ๆ ของเพื่อนบ้านเกิด
 ความต้องการที่จะกินผลไม้เหล่านั้น"

ท่านศาสดายังตรัสสอนว่า "จงให้อาหารแก่คนหิว จงเยี่ยมคนป่วย และ
 จงปล่อยเชลย"

การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น ท่านศาสดาได้ตรัสสอนเกี่ยวกับเรื่องการ
 ละเมิดสิทธิ์และการคดโกงว่า "ผู้ที่โกงและหลอกลวงไม่ใช่พวกเรา" "ผู้ที่ยึดเอา
 ที่ดินของคนอื่นมาเป็นของตนโดยหามิชอบแล้ว เขาผู้นั้นจะถูกฝังลงไปในพื้นดินชั้นที่เจ็ด"
 "ผู้ใดแอบอ้างเอาทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่นมาเป็นของตนเองแล้ว บุคคลนั้นไม่ใช่พวกฉัน
 และจุดจบชีวิตของเขาเป็นนรก" "เลือด เกียรติ ทรัพย์สินของมุสลิม ต้องห้ามสำหรับ
 มุสลิม"

การรู้จักความพอดี คำสอนในคัมภีร์ อัล-กุรอ่าน (อัลกุรอ่าน 7 : 31)
 อิสลามไม่ประสงค์ที่จะให้ชีวิตมนุษย์อยู่ด้วยความหุหุระ พุ่มเฟิย ให้มีชีวิตอยู่อย่าง
 ธรรมดา การมีเสื้อผ้าราคาแพง ๆ ของใช้ราคาแพงขัดต่อระบบอิสลาม เพราะ
 ถือว่าสุรุ่ยสุร่าย พุ่มเฟิย นอกจากนั้นท่านศาสดายังกล่าวย้ำอีกว่า "แท้จริงพระองค์
 อัลเลาะห์ไม่ทรงรักผู้สุรุ่ยสุร่ายพุ่มเฟิย"

การไม่พูดปดและไม่พูดบิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยกและการไม่พูดคำหยาบ

ท่านศาสดาได้ตรัสสอนไว้ว่า "การพูดความจริงนั้นเป็นหนทางแห่งความดีและความดีจะนำเข้าสู่สวรรค์ ผู้ซึ่งพูดแต่ความจริงเสมอ ๆ นั้น ชื่อของเขาจะถูกบันทึกอยู่ที่พระองค์อัลเลาะห์" "การศรัทธาที่สมบูรณ์นั้นคือ ท่านจะต้องหลีกเลี่ยงการงาน และการพูดที่ไร้สาระ" "เมื่อมีคนอยู่สามคน อีกสองคนจะต้องไม่กระซิบกระซาบกันและกันโดยที่ไม่ให้คนที่สามได้ยิน ถ้าจะพูดคุยกะไรกันแล้วจะต้องให้คนที่สามได้ยินด้วย" "การคำหยาบของมุสลิม คือ การไม่เชื่อฟังอัลเลาะห์" การสาบแช่งของมุสลิม เท่ากับการเป็นฆาตกร" ไม่สมควรอย่างยิ่งที่ผู้ซื้อตรงและผู้มีเกียรติจะกล่าวคำหยาบ

การมีสัจจะและความจริงใจ ท่านศาสดาได้ตรัสสอนไว้ว่า "การพูดความจริงนั้น เป็นหนทางแห่งความดีและความดีจะนำเข้าสู่สวรรค์ ผู้ซึ่งพูดแต่ความจริงเสมอ ๆ นั้น ชื่อของเขาจะถูกบันทึกอยู่ที่พระองค์อัลเลาะห์"

การไม่ลองเสพสิ่งเสพพิศให้โทษและสิ่งมีนเมา ท่านศาสดาได้ตรัสสอนไว้ว่า "เครื่องมือชนิดใดเมื่อดื่มเข้าไปแล้วทำให้มีนเมาเป็นของต้องห้ามทั้งสิ้น" "อะไรก็ตามที่ส่วนมากทำให้เมา ส่วนน้อยก็ถือว่าเป็นสิ่งเมา"

ท่านศาสดาได้สาปแช่งบุคคล 10 ประเภท เกี่ยวกับสิ่งมีนเมาดังต่อไปนี้

1. ผู้ที่ผลิตเพื่อผู้อื่น	2. ผู้ที่ผลิตเพื่อตัวเอง
3. ผู้ที่ดื่ม	4. ผู้ที่แบกหิ้ว
5. ผู้ที่ถูกคนอื่นใช้ให้นเมา	6. ผู้ริน
7. ผู้ขาย	8. ผู้กินเงินที่ได้จากการขาย
9. ผู้ซื้อ	10. ผู้ที่ซื้อให้คนอื่น

ความกตัญญูทักเวที ท่านศาสดาได้ตรัสสอนไว้ว่า "คนที่มีความกตเวทียิ่งในสายตาของอัลเลาะห์นั้นคือคนที่แสดง ความขอบคุณต่อคนที่ทำความดีให้" และท่านศาสดายัง ได้ตรัสสอนเกี่ยวกับความกตัญญูต่อบุพการีดังนี้

"มีอยู่ 2 ประการที่อัลเลาะห์จะลงโทษในโลกนี้ คือ การล่วงประเวณี และการเนรคุณบิดามารดา" ท่านมูฮัมหมัดอะฮิบนิ ญาอิมะฮ์ รายงานว่า ท่านได้มาหาท่านศาสดาแล้วพูดว่า โอ้ท่านศาสดาฉันต้องออกสงครามจึงมาหาท่าน เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำ ท่านศาสดาจึงถามว่า ท่านมีแม่หรือเปล่า เขาตอบว่ามี ท่านศาสดาจึงบอกว่า ก็นั่นจงอยู่รับใช้แม่ของท่านเถิด เพราะสวรรค์อยู่ใต้เท้าของแม่

ความซื่อสัตย์สุจริต ท่านศาสดาได้กล่าว "จงซื่อสัตย์ในการค้า ในการชั่ง ตวง วัด เพราะหลาย ๆ ชชาติได้ถูกทำลายเพราะเรื่องนี้มาแล้ว"

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับจริยธรรม และมีผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรม และองค์ประกอบที่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม" ผลการศึกษาพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของจริยธรรมของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจริยธรรมการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา เมตตากรุณา สติสัมปชัญญะ ซื่อสัตย์ สุจริต และขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ คือ ระดับ 3 ซึ่งเป็นระดับที่มีการกระทำดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่เป็นหลัก

ส่วนจริยธรรม ความไม่ประมาท นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับ 2 ซึ่งเป็นระดับที่มีการกระทำดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมแคบ ๆ หรือผู้ใกล้ชิดเท่านั้น และโดยเฉพาะจริยธรรมการไม่สัจจธรรม และหิรโอกัปปะนั้น ทั้งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 อยู่ในระดับ 2

2. การกระจายความถี่ของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจริยธรรม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจริยธรรมข้อสัถยสุจริต (64.8 %) การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา (52 %) ขยันหมั่นเพียร (51.4 %) หิริโอตตัปปะ (51.2 %) สติสัมปชัญญะ (50.8 %) ไม่ประมาท (50.7 %) และเมตตากรุณา (47.7 %) อยู่ระดับ 3 และการไม่สัจจธรรมอยู่ระดับ 2 (48.4 %)

กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจริยธรรมข้อสัถยสุจริต (66.4 %) ขยันหมั่นเพียร (55 %) ไม่ประมาท (51.7 %) หิริโอตตัปปะ (48.8 %) การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา (48.5 %) สติสัมปชัญญะ (47 %) และเมตตากรุณา (45.9 %) อยู่ระดับ 3 และการไม่สัจจธรรมอยู่ระดับ 2 (49.2 %)

เมื่อพิจารณาแล้วทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่มีคุณลักษณะทางจริยธรรมระดับ 3 ในจริยธรรม เมตตากรุณา ข้อสัถยสุจริต ขยันหมั่นเพียร สติสัมปชัญญะ และ การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา ซึ่งคะแนนระดับ 3 นี้หมายถึงการนิยมนการประพฤติในสิ่งที่ดีงามโดยเห็นแก่ประโยชน์สังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ นับว่าเป็นระดับที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาว่าบุคคลเหล่านี้จะต้องออกจากโรงเรียนไปเป็นสมาชิกอยู่ร่วมกับสังคมในอนาคต สังคมก็จะได้สมาชิกที่มีแนวทางการประพฤติปฏิบัติในระดับที่พึงปรารถนาทีเดียว

จริยธรรมที่มีลักษณะยังไม่เป็นที่น่าพอใจคือ จริยธรรมหิริ-โอตตัปปะ และการไม่สัจจธรรม ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่แล้วแต่ละกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของระดับอยู่ที่ระดับ 2 ซึ่งหมายถึงการนิยมน ยึดถือแนวทางประพฤติกี่ประพฤติชอบ เพียงเพื่อประโยชน์ของเพื่อนฝูงพวกพ้องหรือหมู่คณะเล็ก ๆ เท่านั้น ซึ่งการมีระดับจริยธรรมอยู่ในระดับนี้สะท้อนให้เห็นว่าการตัดสินใจกระทำความดีงามอาจยังคำนึง ถึงผลประโยชน์ของตัวตนในวงแคบที่ยังมองไม่เห็นถึงผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมในระดับสูงเท่าที่ควร

ทองเคื่อน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก (ทองเคื่อน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก 2520) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" เป็นการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนไทยมีลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต หลังจากอายุ 10 ปีแล้ว และในการทดลองใน

ห้องปฏิบัติการนั้น พบว่าลักษณะต่าง ๆ ของสถานการณ์ เช่น การให้รางวัลทันที และตัวแบบแสดงการกระทำดี จะมีอิทธิพลต่อการยับยั้งพฤติกรรมโกงของวัยรุ่นมาก วัยรุ่นที่มีจริยธรรมสูง ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่ชลอรางวัล หรือตัวแบบที่กระทำผิดความดี จะข้อสังเกตว่าวัยรุ่นที่มีจริยธรรมต่ำ และพบว่าผู้มีจริยธรรมต่ำจะไม่คอยรับอิทธิพลจาก ตัวแบบ นอกจากนี้ยังพบว่าทัศนคติเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรม ไม่ข้อสังเกต แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคต และลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ถ้าเป็นไปในทางเดียวกันกับเหตุผลเชิงจริยธรรม คือสูงด้วยกันต่ำด้วยกันแล้ว จะทำให้วัยรุ่นมีสภาพข้อสังเกตมากกว่าลักษณะที่ตรงกันข้าม

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ 2521) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่าง ครั้งที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประสิทธิ์ พรหมเสนา (ประสิทธิ์ พรหมเสนา 2523) ได้ศึกษา ผลการนำวิธีสอนสมัยพุทธกาลมาใช้สอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 56 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนตามวิธีสมัยพุทธกาล 4 วิธีคือ วิธีแบบอุปมา อุปมัย แบบสาวกัจฉา แบบปุจฉาวิสัชนา และแบบไตรสิกขา ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนสมัยพุทธกาลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนโดยวิธีปกติ ส่วนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในความคิดเห็น ของครูไม่แตกต่างกัน

พรรณี ลิ้มปิวัฒนา (พรรณี ลิ้มปิวัฒนา 2523) ได้ศึกษาการใช้วิธี กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา พบว่า หลังจากสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีทัศนคติทางจริยธรรม

สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังจากการสอนไปแล้ว 1 เดือน ทักษะทางจริยธรรมยังคงเดิมเท่ากับหลังสอนใหม่ ๆ และในปีเดียวกัน วิริยะ บุญยะนิวาสน์ ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบธรรมดาในระดับประถมศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์พัฒนาการทางจริยธรรมด้านทัศนคติสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือน ทักษะทางจริยธรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มยังคงเดิม คือกลุ่มที่สอนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดา

โกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ 2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 191 คน อายุ 9 - 14 ปี จากโรงเรียนสามแห่งในจังหวัดราชบุรี อันเป็นตัวแทนของนักเรียนในชนบท โรงเรียนชุมชนของชนบท และโรงเรียนในเมือง เขตละหนึ่งนักเรียนได้รับเข้ากลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม 4 กลุ่ม เพื่อใช้วิธีการฝึกต่างกันดังนี้ กลุ่มที่ 1 ได้รับการฝึกสวมบทบาทรวมกับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มที่ 2 ได้รับการฝึกสวมบทบาทอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 ได้รับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียว กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุมในการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม ได้ใช้วิธีเรียนโดยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป ประกอบกับวิธีการร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างเดียวกัน ทุกกลุ่มใช้เวลาในการฝึก 15 ครั้ง ครั้งละ 60 - 100 นาที ฝึกทุกวัน วันละครั้ง ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้ที่ได้รับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมและฝึกสวมบทบาท มีลักษณะที่ฝึกนี้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเด่นชัด โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกสองด้าน ให้เหตุผลเท่าเทียมกับกลุ่มฝึกด้านเดียว เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของบุคคลประกอบการฝึกพบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีคะแนนการสวมบทบาทหลังฝึกสูงกว่าผู้ได้รับการอบรมแบบรักสนับสนุนน้อย ส่วนผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

ผู้มีการคิดแบบเอนกนัยสูงและผู้มีการสวมบทบาทสูงเป็นผู้มีคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้มีลักษณะตรงข้าม นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถในการสวมบทบาทเป็นปัจจัยต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่ใช้ทำนายความสามารถในการสวมบทบาทและคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการฝึกได้คือ ตัวแปรสำคัญที่ทำนายคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมคือ ระดับความสามารถในการสวมบทบาท การฝึก ถิ่นที่อยู่ การเลี้ยงดูแบบรัก การคิดแบบเอนกนัย การทำงานของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โกลด มีคุณ ได้สรุปว่า การที่ได้พบความสามารถในการสวมบทบาทและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนต่างจังหวัดสามารถจะพัฒนาการฝึกอบรมได้จากการฝึกอบรมระยะสั้นและผู้ที่มีลักษณะบางประการแตกต่างกัน จะได้รับประโยชน์จากการฝึกต่างกัน ทำให้การวิจัยนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อจริยศึกษา และอาจนำวิธีการและเนื้อหาไปใช้ในวงกว้างได้เป็นอย่างดี

สกล เทียงแท้ (สกล เทียงแท้ 2525) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม ในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในจังหวัดราชบุรี จำนวน 256 คน ผลการศึกษา พบว่าการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีอภิปรายกลุ่มนั้นสามารถทำให้ผู้รับการฝึกมีพัฒนาการในด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ไม่ได้รับการฝึกอย่างเชื่อมั่นได้สูง ทั้งที่ก่อนฝึกนั้น ผู้ถูกศึกษาทั้งสองกลุ่มเริ่มโดยมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังได้พบว่า ผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยสูงและต่ำเท่าเทียมกัน จะมีเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ต่างกัน แต่หลังการทดลองแล้วพบว่า ผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยสูงได้ประโยชน์จากการฝึกมากกว่าผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยต่ำ ผลที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ได้พบผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลาง จะมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงทั้งก่อนฝึก ครั้นในช่วงหลังการฝึกปรากฏว่ากลุ่มดังกล่าวมีพัฒนาการในจิตลักษณะนี้มากกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อนกว่า

ส่วนในค่านมฤติภาพนั้น ก่อนฝึกและหลังฝึกผู้มีลักษณะเก็บตัว แสดงตัว จะใช้ เหตุผลไม่แตกต่างกัน และพบว่าผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงนั้น ได้แก่วัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และเป็นวัยที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมเคิมสูง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กไทยพุทธและไทยมุสลิม

สมใจ สุริยะกุล (สมใจ สุริยะกุล 2523) ได้สร้างบทเรียนสื่อประสม เพื่อใช้สอนวิชาจริยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ไทยพุทธและไทยมุสลิม ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ทั้งสองกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ในด้านความมีวินัยแห่งตน นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวินัยแห่งตนสูงวก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัมพิกา บัหมานนท์ (อัมพิกา บัหมานนท์ 2516) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ และหาความสัมพันธ์ของชบวนการสังคมประกิต และความเกรงใจระหว่างเด็กไทยพุทธ กับเด็กไทยมุสลิม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 7 โดยเป็นนักเรียน ไทยพุทธ 50 คน และนักเรียนไทยมุสลิม 50 คน ผลการศึกษาพบว่า ชบวนการสังคม ประกิตนั้น เด็กไทยพุทธ ได้รับความอบอุ่นจากแม่มากกว่า เด็กชายไทยมุสลิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแม่ของเด็กไทยพุทธแสดงความเป็นเจ้าของ ท่อลูกมากกว่าแม่ของเด็กชายไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แม่ของเด็ก ชายไทยพุทธ เข้าไปก้าวก่ายในเรื่องของลูกมากกว่าแม่ของเด็กไทยมุสลิม อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านความเกรงใจนั้นพบว่า เด็กหญิงไทยพุทธมี ความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เด็กหญิงไทยพุทธ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กหญิงไทยมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนเด็กชายไทยพุทธ กับเด็กชายและเด็กหญิง ไทยมุสลิม นั้น พบความ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมแตกต่างกัน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรม 2 ด้าน คือ ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และด้านการรับรู้ตนเองแตกต่างกัน
3. นักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมแตกต่างกัน
4. นักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมแตกต่างกัน
5. นักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรม 2 ด้าน คือ ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และด้านการรับรู้ตนเองแตกต่างกัน
6. นักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรม 2 ด้าน คือ ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และด้านการรับรู้ตนเองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ปีการศึกษา 2527 ที่นับถือศาสนาอิสลาม จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำนวน 200 คน แยกเป็นนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม เพศชาย 100 คน และเพศหญิง 100 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างและการดำเนินการ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลากชื่อโรงเรียน โดยไม่มีการแทนที่จากโรงเรียนที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามเกินร้อยละ 50 ของนักเรียนในโรงเรียนนั้น แยกเป็นรายอำเภอได้ ดังนี้

1. อำเภอเมืองนนทบุรี มีโรงเรียนที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามเกินร้อยละ 50 ของนักเรียนในโรงเรียนนั้น ได้แก่ โรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์ โรงเรียนเคียว

2. อำเภอปากเกร็ด มีโรงเรียนที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามเกินร้อยละ 50 ของนักเรียนในโรงเรียนนั้นมี 4 โรงเรียน คือ

- 2.1 โรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา
- 2.2 โรงเรียนประเสริฐอิสลาม
- 2.3 โรงเรียนทักษิณ
- 2.4 โรงเรียนสามัคคีวิทยา

3. อำเภอบางบัวทอง มีโรงเรียนที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามเกินร้อยละ 50 ของนักเรียนในโรงเรียนนั้นมี 7 โรงเรียน คือ

- 3.1 โรงเรียนระอังกิติประชาสรรค์
- 3.2 โรงเรียนประชารัฐบำรุง
- 3.3 โรงเรียนแสงประเสริฐ
- 3.4 โรงเรียนขอและศึกษา
- 3.5 โรงเรียนสุเหร่าเขี้ยว
- 3.6 โรงเรียนแสงประทีป
- 3.7 โรงเรียนสุเหร่าปากคลองลำรี

นอกจากสามอำเภอดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีที่อำเภอไทรน้อยอีก 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสุเหร่ามะสง และโรงเรียนสมบุรณ์ศาสน์ แต่มีนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ไม่เกินโรงเรียนละ 10 คน ผู้วิจัยจึงไม่สนใจสำหรับอำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางกรวย ไม่พบโรงเรียนที่มีลักษณะตามต้องการ จากนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มเลือกโรงเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดจนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่ต้องการ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ในการศึกษารังนี้

อำเภอ/โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง					
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5			ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
1. เมืองนนทบุรี โรงเรียนท่าทราย ประชาอุทิศ	7	9	16	7	9	16
2. ปากเกร็ด โรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา โรงเรียนวัดเชิงเลน	20	20	40	20	20	20
	7	4	11	7	4	11
3. บางบัวทอง โรงเรียนสุเหร่า ปากคลองลำรี โรงเรียนระกิงหิน ประชาสรรค์	9	10	19	9	10	19
	7	7	14	7	7	14
รวม	50	50	100	50	50	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในคุณธรรมต่าง ๆ ประกอบด้วยข้อทดสอบ 61 ข้อ แบบตัวเลือก 4 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. แบบวัดเจตคติต่อจริยธรรม เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้ตอบประเมินค่า 85 สถานการณ์

การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม สร้างขึ้นโดยวิธีการดังนี้
 - 1.1 ศึกษาความคิดรวบยอด และตัวอย่างพฤติกรรมของคุณธรรมทุกข้อที่ใช้ทดสอบจากแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ของกรมวิชาการ
 - 1.2 ศึกษารูปแบบของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์จากเอกสารแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาสังคมศึกษา ของ กร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์
 - 1.3 สร้างข้อสอบจากความคิดรวบยอด และลักษณะพฤติกรรมของคุณธรรมแต่ละข้อ เพื่อทดสอบหาคำอ่านจำแนก และคำความยากง่ายของข้อสอบจำนวน 136 ข้อ
 - 1.4 ลักษณะของแบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบแบบตัวเลือก 4 ตัวเลือก และจะมีตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงตัวเลือกเดียวในแต่ละข้อ การตรวจให้คะแนนนั้น ให้ 1 คะแนน ถ้านักเรียนตอบตัวเลือกที่ถูก และ 0 คะแนน สำหรับการตอบตัวเลือกอื่น

- (๐) นักเรียนคิดว่าบุคคลใดเป็นผู้ประทุษร้ายต่อร่างกาย
- ก. เด็กชายแดงเตะลูกบอลล์ถูกเด็กชายดำจนจุก เพราะเด็กชายดำเป็นผู้รักษาประตูฟุตบอล
 - ข. เด็กชายขาวนำเศษแก้วแตกไปวางไว้ที่ทางเข้าบ้านของเด็กชายเขียว เพราะถูกเด็กชายเขียวแกล้งที่โรงเรียน เศษแก้วบาดเขียวเสียจนเดินไม่ได้
 - ค. เด็กชายใหญ่วิ่งเข้าไปกระโดดเชือกกับนักเรียนหญิง หัก ๆ ที่นักเรียนหญิงกลุ่มนั้นไม่พอใจที่ใหญ่ทำเช่นนั้น
 - ง. เด็กชายเล็กแกล้งวิ่งชน เด็กหญิงจิว แต่เด็กหญิงจิวหลบทัน

1.5 การหาคุณภาพของแบบทดสอบ

1.5.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบ

จำนวน 136 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนประเสริฐอิสลาม จำนวน 100 คน ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อถูก ให้ 1 คะแนน และข้อผิด ให้ 0 คะแนน แล้วนำมาเรียงตามลำดับสูง - ต่ำ แล้วนำมาเพียง 27% กลุ่มสูง และ 27% กลุ่มต่ำ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่าย โดยใช้ตารางสำเร็จของ จุง เทห์ ฟาน (Fan. 1952 : 6 - 12) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่ายตามเกณฑ์ที่กำหนด ปรากฏว่า ได้ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 - .77 ค่าความยากง่ายตั้งแต่ .20 - .80

1.5.2 การหาความเชื่อมั่น นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ตามข้อ

1.5.1 ได้ 61 ข้อ ไปทดสอบกับเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดกลางเกร็ด จำนวน 40 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 21 ได้ค่าความเชื่อมั่น .746 ได้ค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ .20 - .80 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .21 - .77

1.5.3 การหาความเที่ยงตรง ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง

เนื้อหา โดยใช้ความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิในทางจริยธรรม ได้แก่ ประธานที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์ ทร. นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และ

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ศึกษาลักษณะคุณภาพของ
แบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีความถูกต้องเนื้อหาวิชาการด้านจริยธรรม

2. แบบวัดเจตคติต่อจริยธรรมสร้างขึ้นโดยใช้มาตรา ประเมินค่า ของลิเคอร์ต
(Likert - type Scale) (Anatasi. 1968 : 486) แบ่งออกเป็น
5 ระดับ ลักษณะคำถามเป็นประเภท Verbal Projective โดยสร้าง
สถานการณ์ที่เป็นปัญหาขึ้นแล้วให้ผู้ตอบสมมุติตน ว่าอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้นจะหาอย่างไร
คำถามมี 2 ประเภทคือ

ก. การรับรู้มาตรฐานสังคม เป็นคำถามที่ถามถึงเกณฑ์ทางสังคมที่ผู้ตอบรับ
รู้ว่ามีบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ จะทำหรือไม่ เช่น ถามว่า
"คนอื่น ๆ จะทำเช่นเดียวกับ (นาย ก.) หรือไม่"

ข. ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมเป็นคำถามที่เกี่ยวกับ การกระทำที่อาจ
เคยทำจริงหรือยังไม่เคยทำ แต่อาจกระทำ เช่น ถามว่า "ตัวท่านเองจะกระทำ
เช่นเดียวกับ (นาย ก.) หรือไม่"

2.1 ศึกษารูปแบบของสถานการณ์ จากแบบวัดมาตราประเมินค่าของ
วัฒนา ศรีสัตย์วาจา และบรรจง หมายมั่น เพื่อนำมาสร้างสถานการณ์ตามคุณธรรม
ที่จะศึกษา

2.2 ลักษณะของแบบวัดมาตราประเมินค่า ผู้ตอบกำหนดความตั้งใจ
ที่จะแสดงพฤติกรรมและการรับรู้มาตรฐานสังคม โดยให้ผู้ตอบ กาเครื่องหมายถูก (✓)
ลงในช่องหมายเลขตามที่ตนเองพิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสมของการปฏิบัติ หรือลงความเห็น
ของตนเอง และของสังคม โดยแบ่งเป็น 5 ช่อง มีความหมายดังนี้

ช่องหมายเลข	1	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อยที่สุด
ช่องหมายเลข	2	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อย
ช่องหมายเลข	3	หมายความว่า	ปฏิบัติปานกลาง
ช่องหมายเลข	4	หมายความว่า	ปฏิบัติมาก
ช่องหมายเลข	5	หมายความว่า	ปฏิบัติมากที่สุด

เช่น (๐) มนตรี เป็นคนชอบดื่มเหล้าและเที่ยวกลางคืนเสมอ

เขาชวนมานะ ดื่มเป็นเพื่อนด้วยทุกครั้งที่มาพบหน้ากัน

แต่มานะก็ปฏิเสธการดื่มทุกครั้ง

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่ถูกชวนทำเช่นเดียวกับมานะหรือไม่
เพียงใด

ไม่ทำ 1/ 2/ 3/ 4/ 5 ทำ

ข. ถ้าท่านเป็นมานะจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1/ 2/ 3/ 4/ 5 ทำ

(๐๐) สมบัติหนึ่งบนรถโดยสารประจำทาง ที่มีผู้โดยสาร
แน่นมาก มีผู้หญิงกำลังตั้งครรภ์มาขึ้นอยู่ข้างที่นั่งของ
สมบัติ สมบัติหนึ่งเฉยไม่ยอมลุกให้ผู้หญิงคนนั้นนั่ง

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่โดยสารรถประจำทางทำเช่นเดียวกับ
สมบัติ หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1/ 2/ 3/ 4/ 5 ทำ

ข. ถ้าท่านเป็นสมบัติจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1/ 2/ 3/ 4/ 5 ทำ

2.4 เกณฑ์การให้คะแนน จากแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมี
ข้อความแสดงว่าคุณธรรมด้านต่าง ๆ ในทางบวก คือ ข้อ (๐) จะได้คะแนน
1 2 3 4 และ 5 คะแนน เมื่อผู้ตอบกาเครื่องหมายถูก (✓) ลงใน
ของหมายเลข 1/ 2/ 3/ 4/ 5 สำหรับข้อความซึ่งแสดงว่ามี
คุณธรรมด้านต่าง ๆ ในทางลบ คือ ข้อ (๐๐) จะให้คะแนนตรงข้ามกับตอนแรกคือ
ให้คะแนน 5 4 3 2 และ 1 คะแนน เมื่อผู้ตอบกาเครื่องหมายถูก (✓)
ลงในช่วง 1/ 2/ 3/ 4/ 5 ตามลำดับ

2.5 การหาความเชื่อมั่น นำแบบประเมินค่าไปทดสอบกับเด็กนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประเสริฐอิสลาม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ปากเกร็ด จำนวน 35 คน แล้วหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีแบ่งครึ่งแบบซอก - ซอก
หลังจากนั้นหาค่าสหสัมพันธ์ของแบบทดสอบครึ่งฉบับ และหาความเชื่อมั่นเต็มฉบับ
โดยใช้สูตรของ สเปียร์แมน พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นซอก ก. .8963 และซอก ข.
.8662

2.6 การหาความเที่ยงตรง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจริยธรรม
ได้แก่ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการเขียนแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า คือ ดร.วิรุพ ธิ์ วิเชียรโชติ ช่วยตรวจ
และแก้ไข

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ไปทดสอบเด็กนักเรียนจาก
กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้คือ นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 200 คน แยกเป็น
ระดับชั้นเรียนและเพศได้ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพศชาย 50 คน เพศหญิง 50 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพศชาย 50 คน เพศหญิง 50 คน

2. นำมาตรวจวัดเจตคติต่อจริยธรรม ไปสอบถามเด็กนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
เดียวกัน

หมายเหตุ ผู้วิจัยจะสุ่มกลุ่มตัวอย่างเกินจำนวนที่ต้องการและทดสอบไว้เพื่อ
ป้องกันปัญหากลุ่มตัวอย่างขาดหาย ทั้งนี้เพราะข้อสอบมีมาก จึงต้องทดสอบ 2 ครั้ง
ครั้งที่ 2 ถ้ามีเด็กขาดหายก็ยังได้กลุ่มตัวอย่างครบ

ลำดับชั้นในการจัดกระทำกับข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ t - test
2. เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม สองด้านระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ t - test
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ t - test
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ t - test
5. เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมสองด้านคือ ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ t - test
6. เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมสองด้านคือ ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ t - test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. การหาค่าความแปรปรวนของคะแนน

$$s^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว ยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจิวยกรรม ใช้สูตร KR - 21

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\bar{x}(K - \bar{x})}{K s_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

K แทน จำนวนข้อสอบ

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่สอบได้

s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม แบบวัดเจตคติที่วิจัยรวม
การประมาณค่าความเชื่อมั่นครั้งฉบับ ชนิกช่อคู่ ข้อดี ของ Pearson

$$r_{hh} = \frac{2 \sum XY - \frac{(\sum X + \sum Y)^2}{2N}}{\sum X^2 + \sum Y^2 - \frac{(\sum X + \sum Y)^2}{2N}}$$

r_{hh} แทน ค่าความเชื่อมั่นครั้งฉบับ
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนข้อดี
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนข้อคู่
 N แทน จำนวนคนที่เข้าสอบ

ปรับขยายให้เต็มฉบับโดยใช้สูตรของ

$$r_{tt} = \frac{2 r_{hh}}{1 + r_{hh}}$$

r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
 r_{hh} แทน ความเชื่อมั่นครั้งฉบับ

(บุญเชิด วิทยานันทพงษ์ มปป. 259)

5. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และเจตคติต่อจริยธรรม ระหว่างชั้นและเพศ
 เกี่ยวกับที่ต่างระดับชั้น

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2}} \cdot \sqrt{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}}$$

$$df = (n_1 + n_2) - 2$$

เมื่อ	n_1	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ 2
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2
	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความแตกต่างระหว่าง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

(บึงอร ภาภิรมชัย 2523 : 163)

ข้อมูลจากการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	อัตราส่วนนัยสำคัญทางสถิติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. เสนอข้อมูลพื้นฐาน
2. เสนอการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจิวยกรรม ระหว่างนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เสนอการเปรียบเทียบเจตคติต่อจิวยกรรม ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม
ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เสนอการเปรียบเทียบเจตคติต่อจิวยกรรม ด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่าง
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. เสนอการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจิวยกรรมระหว่างนักเรียนเพศชาย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
6. เสนอการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจิวยกรรม ระหว่างนักเรียนเพศหญิง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7. เสนอการเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม ระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

8. เสนอการเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม ระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

9. เสนอการเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

10. เสนอการเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างจาก โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ที่มีแก่นักเรียนนับถือศาสนาอิสลามเกิน 50% ของนักเรียนในโรงเรียนนั้น โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

โรงเรียน	ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
โรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา	20	20	20	20	80
โรงเรียนวัดเชิงเลน	7	4	7	4	22
โรงเรียนท่าทรายประชาอุปถัมภ์	7	9	7	9	32
โรงเรียนสุเหร่าปากคลองลำรี	9	10	9	10	38
โรงเรียนระกึ่งหินประชาสรรค์	7	7	7	7	28
รวม	50	50	50	50	200

ตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม

ชั้น	เพศ	N	$\bar{X}$	S^2	ΣX	ΣX^2
ประถมศึกษาปีที่ 5	ชาย	50	26.24	50.02	1,312	36,878
	หญิง	50	30.66	63.08	1,533	50,093
ประถมศึกษาปีที่ 6	ชาย	50	33.64	60.810	1,682	59,562
	หญิง	50	36.28	56.251	1,814	68,568

ตาราง 5 ข้อมูลพื้นฐานของเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม

ชั้น	เพศ	N	$\bar{X}$	S^2	ΣX	ΣX^2
ประถมศึกษาปีที่ 5	ชาย	50	274.86	758.898	13,743	3,814,587
	หญิง	50	274.58	726.779	13,729	3,805,321
ประถมศึกษาปีที่ 6	ชาย	50	272.90	575.397	13,645	3,751,915
	หญิง	50	269.98	704.224	13,499	3,678,967

ตาราง 6 ข้อมูลพื้นฐานของเจตคติต่อจริยธรรม การรับรู้ตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง

ชั้น	เพศ	N	$\bar{X}$	S^2	ΣX	ΣX^2
ประถมศึกษาปีที่ 5	ชาย	50	291.74	1,521.78	14,587	4,330,197
	หญิง	50	304.94	1,568.95	15,247	4,726,293
ประถมศึกษาปีที่ 6	ชาย	50	295.12	1,191.63	14,756	4,413,196
	หญิง	50	309.56	1,994.52	15,478	4,889,106
ประถมศึกษาปีที่ 5	ชาย : หญิง 100		298.34	1,573.71	29,834	9,056,490
ประถมศึกษาปีที่ 6	ชาย : หญิง 100		302.34	1,629.73	30,234	9,302,302

ตาราง 7 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชั้น	$\bar{x}$	s^2	t
ประถมศึกษาปีที่ 5	28.45	59.70	4.214 ^{***}
ประถมศึกษาปีที่ 6	34.96	60.31	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม
ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม ระหว่าง
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชั้น	$\bar{x}$	s^2	t
ประถมศึกษาปีที่ 5	274.86	734.72	0.383
ประถมศึกษาปีที่ 6	272.90	563.88	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 8 ปรากฏว่า เจตคติต่อจริยธรรม
ด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชั้น	$\bar{X}$	S^2	t
ประถมศึกษาปีที่ 5	298.34	1,573.71	1.632
ประถมศึกษาปีที่ 6	302.34	1,629.73	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9 ปรากฏว่า เจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพศ - ชั้น	$\bar{x}$	s^2	t
ชาย ประถมศึกษาปีที่ 5	26.24	50.02	5.023 **
ชาย ประถมศึกษาปีที่ 6	33.64	60.81	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 10 ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนเพศหญิง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพศ - ชั้น	$\bar{X}$	S^2	t
หญิง ประถมศึกษาปีที่ 5	30.66	63.08	3.675**
หญิง ประถมศึกษาปีที่ 6	36.28	56.25	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม
ระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้อาตราฐานสังคม ระหว่าง
นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพศ - ชั้น	$\bar{X}$	S^2	t
ชาย ประถมศึกษาปีที่ 5	274.86	758.89	0.371
ชาย ประถมศึกษาปีที่ 6	272.90	629.15	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 12 ปรากฏว่า เจตคติต่อจริยธรรม
ด้านการรับรู้อาตราฐานสังคม ระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้อาตรฐานสังคม ระหว่าง
นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพศ - ชั้น	$\bar{X}$	S^2	t
หญิง ประถมศึกษาปีที่ 5	274.58	712.24	0.869
หญิง ประถมศึกษาปีที่ 6	269.98	690.14	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 13 ปรากฏว่า เจตคติต่อจริยธรรม
ด้านการรับรู้อาตรฐานสังคม ระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียน
เพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพศ - ชั้น	$\bar{x}$	s^2	t
ชาย ประถมศึกษาปีที่ 5	291.74	1,521.78	0.540
ชาย ประถมศึกษาปีที่ 6	295.12	1,191.63	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในตาราง 14 ปรากฏว่า เจตคติต่อจริยธรรม
ด้านการรับรู้ตนเองระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างเพศหญิง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพศ - ชั้น	$\bar{x}$	s^2	t
หญิง ประถมศึกษาปีที่ 5	304.94	1,568.95	0.55
หญิง ประถมศึกษาปีที่ 6	309.56	1,994.52	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 15 ปรากฏว่า เจตคติต่อจริยธรรม
ด้านการรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และเจตคติ
ต่อจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่
นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดนนทบุรี โดยมีจุดมุ่งหมายที่ศึกษากังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม
ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองระหว่าง
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนเพศชาย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนเพศหญิง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
6. ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม
ระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

7. ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้มาตรฐานสังคมระหว่างนักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

8. ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองระหว่างนักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

9. ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองระหว่างนักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2527 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีที่มีนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามเกิน 50% ของนักเรียนในโรงเรียนนั้น จาก 5 โรงเรียนจำนวน 200 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 100 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 100 คน เป็นนักเรียนเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม 1 ฉบับ จำนวน 61 ข้อ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2. แบบวัดเจตคติต่อจริยธรรม เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่าที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาและดัดแปลงจากแบบของ วัฒนา ศรีสัตย์วาจา จำนวน
85 ข้อ

ขบวนการรวบรวมเก็บข้อมูล

สรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม จำนวน 61 ข้อ ไปสอบ
วัดนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 ที่นับถือศาสนาอิสลามครั้งที่ 1
ตามลำดับโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา
2. โรงเรียนวัดเชิงเลน
3. โรงเรียนระกึ่งหินประชาสรรค์
4. โรงเรียนสุเทพปากคลองลำรี
5. โรงเรียนท่าทรายประชาอุทิศ

โดยใช้เวลาสอบตั้งแต่ 8.30 - 10.00 น.

2. นำแบบสอบวัดเจตคติจริยธรรมแบบประมาณค่า 5 ของ แบบ
Likert - type Scale จำนวน 85 ข้อความ แต่ละข้อความมีให้ตอบสองด้านคือ

2.1 การรับรู้มาตรฐานสังคม โดยถามถึงเกณฑ์ทางสังคม ที่ผู้ตอบรับรู้ว่ามีบุคคลโดยทั่ว ๆ ไป ใช้ออยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดให้จะทำหรือไม่ เพียงใด

2.2 การรับรู้ตนเอง เป็นการถามความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม ของผู้ตอบคำถามเอง ว่าใช้ออยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดให้จะทำหรือไม่เพียงใด

โดยนำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อจริยธรรมไปสอบวัดนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 และปีที่ 6 ที่นับถือศาสนาอิสลาม ครั้งที่ 2 สัปดาห์ต่อมาตามลำดับ โดย ใช้เวลาสอบตั้งแต่ 8.30 - 10.00 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ $t - test$
2. เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมสองด้าน ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ $t - test$
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ $t - test$
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม ระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ $t - test$
5. เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมสองด้านคือ การรับรู้มาตรฐานสังคม และ การรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ $t - test$
6. เปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมสองด้านคือ การรับรู้มาตรฐานสังคม และ การรับรู้ตนเอง ระหว่างนักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ $t - test$

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรูมาตรฐานสังคม ไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรูมาตรฐานสังคม ไม่แตกต่างกัน
6. นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรูมาตรฐานสังคม ไม่แตกต่างกัน
7. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้ตนเอง ไม่แตกต่างกัน
8. นักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเอง ไม่แตกต่างกัน
9. นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรม ด้านการรับรู้ตนเอง ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่า เมื่อศึกษาตามเพศ คือนักเรียนเพศชาย และเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียน

เพศเดียวกัน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งหมายความว่า การจัดการศึกษา
ให้นักเรียนสูงขึ้นนั้นมีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางจริยธรรม ของนักเรียน

สำหรับเจตคติต่อจริยธรรมทั้งด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และ ด้านการรับรู้
ตนเอง นั้นไม่พบความแตกต่างกันทั้งในระดับชั้นเรียนและตามเพศที่ต่างระดับชั้นเรียนกัน
แต่มีข้อสังเกตว่า การรับรู้มาตรฐานสังคม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย
สูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อดูตามเพศ คือนักเรียนเพศชายและเพศหญิง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า นักเรียนเพศเดียวกันในชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ส่วนเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อดูตามเพศคือนักเรียนเพศชาย
และเพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนเพศเดียวกัน ใน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาที่สูงขึ้นมีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางจริยธรรมของ
นักเรียน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมสนับสนุน ให้นักเรียนได้เรียนจบในชั้นสูงที่สุด ตาม
ความสามารถเพื่อจะได้ออกไปเป็นพลเมืองที่มีจริยธรรมสูง
2. การปลูกฝังเจตคติต่อจริยธรรมทั้งด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และ
ด้านการรับรู้ตนเองนั้น ครูผู้สอนควรจะต้องคำนึง เพราะเจตคติต่อจริยธรรมนั้นเป็น
รายงานการกระทำว่าจะทำหรือไม่ทำ ซึ่งมีส่วนใกล้ชิดกับพฤติกรรมที่เด็กจะแสดงออก
ทางจริยธรรม
3. ในการบรรจุครูสอนจริยธรรมนั้น ควรคัดเลือกครูที่มีความรู้เป็น
แบบอย่างที่ดี และควรมีเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้มาตรฐานสังคม และการรับรู้
ตนเองดี คือไม่มองสังคมในแง่ร้ายหรือไม่เป็นธรรมเสมอไป หรือมองการกระทำของ
ตนเองถูกต้องเสมอ ส่วนการกระทำของผู้อื่นไม่ถูกต้องหรือไม่ดี

4. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างให้กว้างขึ้น แต่ศึกษาในเขตการศึกษา 1 หรือในจังหวัดภาคใดที่มีนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามมาก

5. การนำแบบทดสอบหรือแบบสอบถาม ไปทดสอบกับเด็กประถมศึกษานั้น ควรเป็นฉบับละไม่เกิน 40 ข้อ ถ้าฉบับละมาก ๆ ข้อจะทำให้เด็กนักเรียนเมื่อยล้าในการตอบ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคม
ปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522, 251 หน้า
กองแก้ว เจริญอักษร "การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์"
ครูศาสตร์ 9(2) : 36 - 53 มีนาคม - เมษายน 2522
กองแก้ว พงษ์อุ้ม พัฒน ด้านความคิดหาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และการคิดหาเหตุผล
เชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 158 หน้า อักสำเนา
โกศล มีคุณ การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะใน
การสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปรินิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 385 หน้า อักสำเนา
เจริญผล สุวรรณโชติ "ค่านิยมไม่ใช่จะสร้างขึ้นได้เฉพาะในโรงเรียน" นอกโรงเรียน
118 : 14 - 19 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2527
ดวงเคื่อน พันธุนาวิน ทำราจิตวิทยาการพัฒนาการจริยธรรม โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
2522, 84 หน้า
ดวงเคื่อน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก จริยธรรมของเยาวชนไทย
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พิมพ์ครั้งที่ 2 2520, 339 หน้า
ทองก่อ ถ้วยไม้ ณ อยู่ธยา "ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาอิสลามกับการปกครอง
ประเทศไทย" นิตยสารท้องถิ่น 1(6) : 31 - 34 พฤศจิกายน 2524
นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ อารยประชาธิปไตย บริษัทประชาชน 2517, 125 หน้า
น้อย พงษ์สนิท "จริยศาสตร์" ปรัชญาว่าด้วยจริยธรรม เชียงใหม่การพิมพ์
สวนปรุงเชียงใหม่ 2520, 100 หน้า
บังอร ภูภิรมย์ขวัญ สถิติประยุกต์ทางการศึกษา ทวีติการพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2
2523, 200 หน้า

ประกอบ กรรมสูตร สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด

สำนักพิมพ์บรรณกิจ กรุงเทพมหานคร 2525, 344 หน้า

ประสิทธิ์ พรหมเสนา การนำวิธีสอนสมัยพุทธกาลมาใช้สอนจริยศึกษาในระดับประถม

ศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 173 หน้า อัคราเน

ปัญญานันท์ภิกขุ การเริ่มต้นที่ดีในวันปีใหม่ โรงพิมพ์สมชายการพิมพ์ 2520, 36 หน้า

แปลก-สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศุทเวทย์ ศีลธรรม ส. 543 อักษรเจริญทัศน์

2522, 165 หน้า

ฝ่ายทดสอบ ว.พ. (นามแฝง) เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ตาม ป. 02/6

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วัฒนาพานิช 2526, 85 หน้า

พยอม อิงคตานุวัฒน์ จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก อมรินทร์การพิมพ์ 2521, 90 หน้า

พรณี-ฉิมปิพัฒนา การใช้วิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรมระดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523,

136 หน้า อัคราเน

พทยา สายหู "รายงานการศึกษาลักษณะผู้นำท้องถิ่นในเขตพัฒนาภาคใต้" กองวิจัย

และประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย 2511, 103 หน้า

พินิจ รัตนกุล "ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน ทศวรรษของนักปรัชญา" รายงาน

การสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี 2522, 251 หน้า

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ฉบับร่าง

ครั้งที่ 1 วิทยานิพนธ์ คศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2521, 151 หน้า อัคราเน

พุทธศาสตร์ภิกขุ ฆราวาสธรรม ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร 2518, 586 หน้า

มาโนชญ์ คัตถวนิชย์ "ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ" ครูปริทัศน์

(5) 9 : 41 - 48 กันยายน 2523

บุญฉิก วิถีชีวิตมุสลิม อัล-ญิฮาด ฉบับที่ 13 กรุงเทพมหานคร 2520, 110 หน้า
ระพี สาคริก "การสอนจริยธรรมในสถาบันการศึกษา" วิทยาสาร 82(1) :

6 - 9 มกราคม 2527

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทาง
จริยธรรมและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของจริยธรรม โรงพิมพ์การศาสนา
2524, 101 หน้า

_____ แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อมรินทร์
การพิมพ์ 2524, 701 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำนักพิมพ์
เรือนอักษร กรุงเทพมหานคร 2524, 153 หน้า

วิเชียร ทองนุช เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษและการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน ปรินิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521 (ไม่ปรากฏเลขหน้า)
อัครสำเนา

วีระ บำรุงรักษ์ "การศึกษานอกโรงเรียนกับการพัฒนาจริยธรรมและวัฒนธรรมของชาติ"
นอกโรงเรียน 118 : 36 - 41 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2527

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงพิมพ์คุรุสภา
2520, 426 หน้า

สกล เที่ยงแท้ ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน ปรินิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 222 หน้า อัครสำเนา

สมใจ สุริยะกุล การสร้างบทเรียนสื่อประสมในวิชาจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร 2523, 218 หน้า อัครสำเนา

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement-test) ในวิชาสังคมศึกษา

ม.ป.ป. 20 หน้า อัดสำเนา

สัมพันธ์ ทองสมัคร "แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน" นอกโรงเรียน

118 : 28 - 35 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2527

สาโรช บัวศรี "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย

ปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี 2522, 151 หน้า

อัมพิกา ปัทมานนท์ การศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของขบวนการสังคม

ประภิตและความเกรงใจระหว่างเด็กไทยพุทธ กับเด็กไทยมุสลิม ปรินญาณินท์

กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 124 หน้า อัดสำเนา

อำนวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรธนะภูมิ "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของ

นักการศึกษา" วารสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 13(3) 23 -

24 มิถุนายน 2522

Anatasi, Anne. Psychological Testing. 3rd.ed. New York, The Macmillan Company, 1968. 665 p.

Fan Chung Teh. Item Analysis Table. Education Testing Service, Princeton, New Jersey, 1952. 32 p.

Freud, Sigmund. An outline of Psychoanalysis. New York W.W. Nortonce, 1944, 358 p.

Jame R. Rest. A theorethical Analysis of Moral judgment and Development. Unpublished Manuscript, University of Minesota 1977 A.

Kay, W. Moral Development. London, George Allen and Unwin Ltd., 1970. 383 p.

Kohlberg, L. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach," in Moral Development and Behavior, ed. by Thomas Lickona, p. 29 - 53, New York, Holt Rinehar and Winston, 1976.

Skinner, B.F. Beyond Freedom and Dignity. New York, Al Fred a Knopt, 1971. 225 p.

ကဏ္ဍ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม

ลำดับที่	วัดคุณธรรม	ข้อที่
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	50 53 54 55
2	ความเมตตา	28 29 47 51
3	ความกรุณา	30 31 32 52
4	การไม่โลภ	33 34 46 48
5	การไม่ขโมย	35 49 56
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	37 57 58 59
7	การเสียสละ	36 38 60 61
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรักของผู้อื่น	39 42 43 44
9	การรู้จักความพอใช้	24 40 41 45
10	การไม่พูดปด พูดบิดเบือน อำพรางความจริง	23 26 27
11	การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ	1 2 25
12	การมีสติจะ	4 20 21 22
13	การมีความจริงใจ	3 5 18 19
14	ความกตัญญู	10 16
15	ความกตเวทิตะ	8 9 15 17
16	การไม่ลองเสพสิ่งเสพพิศให้โทษ	6 7
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	11 12 13 14

ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม จำนวน 61 ข้อ

ข้อ	p	r	ข้อ	p	r
1	.80	.24	21	.58	.32
2	.42	.64	22	.64	.27
3	.72	.50	23	.22	.41
4	.77	.52	24	.60	.48
5	.67	.66	25	.65	.33
6	.79	.38	26	.31	.64
7	.80	.73	27	.70	.38
8	.75	.56	28	.69	.24
9	.79	.62	29	.52	.24
10	.54	.44	30	.78	.48
11	.32	.41	31	.55	.25
12	.77	.52	32	.77	.52
13	.80	.61	33	.42	.32
14	.70	.63	34	.38	.51
15	.69	.47	35	.54	.28
16	.47	.34	36	.52	.43
17	.58	.44	37	.49	.30
18	.80	.61	38	.78	.21
19	.35	.53	39	.78	.75
20	.47	.34	40	.70	.38

№	p	r	№	p	r
41	.48	.49	51	.28	.33
42	.43	.37	52	.55	.25
43	.80	.61	53	.64	.48
44	.44	.40	54	.67	.27
45	.58	.50	55	.77	.32
46	.75	.56	56	.54	.39
47	.27	.31	57	.76	.77
48	.43	.52	58	.70	.62
49	.74	.30	59	.31	.39
50	.80	.47	60	.65	.39
			61	.34	.37

การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้ทำแบบทดสอบจากการคัดเลือกไว้จำนวน 61 ข้อ โดยมีค่า p ระหว่าง .20 - .80 และค่า R ตั้งแต่ .20 ขึ้นไปไปทดสอบกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดกลางเกร็ด จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Kuder - Richardson KR - 21 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ .746

เฉลย
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม

ข้อ 1 ง	ข้อ 2 ค	ข้อ 3 ง	ข้อ 4 ก	ข้อ 5 ง	ข้อ 6 ง
ข้อ 7 ข	ข้อ 8 ข	ข้อ 9 ง	ข้อ 10 ค	ข้อ 11 ง	ข้อ 12 ค
ข้อ 13 ข	ข้อ 14 ข	ข้อ 15 ก	ข้อ 16 ก	ข้อ 17 ข	ข้อ 18 ข
ข้อ 19 ค	ข้อ 20 ก	ข้อ 21 ค	ข้อ 22 ก	ข้อ 23 ก	ข้อ 24 ค
ข้อ 25 ค	ข้อ 26 ค	ข้อ 27 ก	ข้อ 28 ข	ข้อ 29 ง	ข้อ 30 ข
ข้อ 31 ง	ข้อ 32 ง	ข้อ 33 ค	ข้อ 34 ค	ข้อ 35 ค	ข้อ 36 ข
ข้อ 37 ก	ข้อ 38 ก	ข้อ 39 ข	ข้อ 40 ข	ข้อ 41 ข	ข้อ 42 ค
ข้อ 43 ค	ข้อ 44 ค	ข้อ 45 ค	ข้อ 46 ง	ข้อ 47 ก	ข้อ 48 ค
ข้อ 49 ข	ข้อ 50 ข	ข้อ 51 ข	ข้อ 52 ข	ข้อ 53 ก	ข้อ 54 ข
ข้อ 55 ง	ข้อ 56 ค	ข้อ 57 ง	ข้อ 58 ก	ข้อ 59 ง	ข้อ 60 ข
ข้อ 61 ค					

แบบวัดเจตคติต่อจริยธรรม

ข้อที่ให้คะแนน 1 2 3 4 5 ตามลำดับ คือข้อ
5, 6, 7, 9, 11, 13, 17, 20, 23, 27, 29, 31, 35, 37
41, 42, 43, 46, 47, 48, 50, 51, 54, 59, 64, 66, 70
74, 79, 80, 82, 84, 85,

ข้อที่ให้คะแนน 5 4 3 2 1 ตามลำดับ คือข้อ
1, 2, 3, 4, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22
24, 25, 26, 28, 30, 32, 33, 34, 36, 38, 39, 40, 44
45, 49, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 65,
67, 68, 69, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 81, 83

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

1. รายละเอียดส่วนตัว
 - 1.1 เพศ ชาย () หญิง ()
 - 1.2 ศาสนา พุทธ () อิสลาม ()
คริสต์ ()
 - 1.3 กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.5 () ป.6 ()
2. จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด หรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว ดังตัวอย่าง
ข้อ (๐) ไกรถารจะเป็นคนที่เมตตามากที่สุด
 ก. แดงให้ข้าวสุ่นข้างถนน
 ข. คำเลี้ยงปลาถัก
 ค. เคนเลี้ยงนก
 ง. โต้งให้ขนมเพื่อน
3. แล้วกากบาท (+) หน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด (คือข้อ ก.)
4. ถ้าพบข้อที่ยากให้เว้นไว้ก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงกลับมาคิดใหม่ คิดให้รอบคอบอย่าเตา โดยไม่มีหลักเกณฑ์
5. ในการตอบแต่ละข้อ อย่ากากบาท (+) หน้าเกินกว่า 1 แห่ง

ขอให้โชคดีในการตอบทุกคน

(นายธำรงค์ศักดิ์ เบ็ญชาอิต)

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากเกร็ด

1. นางสาววันดี ชอบพูดให้ผู้อื่นทะเลาะกัน อยู่เสมอ แสดงว่า นางสาววันดีเป็นคน
เช่นไร

- ก. ชอบพูดบิดเบือนความจริง
- ข. ชอบพูดอำพรางความจริง
- ค. ชอบพูดส่อเสียด
- ง. ชอบพูดยุยง

2. ทิเรก สุวิทย์ และชาญชัย เป็นเพื่อน
รักกัน ต่อมาติเรกและชาญชัยเกิดขัดใจ
กันด้วยเรื่องส่วนตัว ติเรก จึงไปพูดกับ
สุวิทย์ และเพื่อนคนอื่น ๆ ว่าชาญชัยเป็น
คนไม่ดีอย่าไปคบหาสมาคมด้วย แสดงว่า
ติเรกเป็นคนเช่นไร

- ก. ชอบพูดบิดเบือนความจริง
- ข. ชอบพูดอำพรางความจริง
- ค. ชอบพูดยุยงให้เกิดความแตกแยก
- ง. ชอบพูดส่อเสียด

3. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของความจริงใจ

- ก. พูดความจริง
- ข. รู้สึกอย่างไรก็พูดอย่างนั้น
- ค. พูดอะไรออกไปก็ทำอย่างที่ทำ
- ง. คิดอยากจะทำเพื่อนแต่พูดกับเขา
หวาน ๆ

4. คำว่า "เสียชีพอย่าเสียสัจย์" มี
ความหมายในข้อใด

- ก. ให้เป็นคนมีสัจจะ
- ข. ให้เป็นคนพูดน้อย ๆ
- ค. ให้เห็นประโยชน์ของลูกเสือ
- ง. ให้เป็นคนเสียสละ

5. ข้อใดคือลักษณะของความจริงใจ

- ก. หน้าไหว้หลังหลอก
- ข. ปากหวานกันแต่ร้าย
- ค. มือถือสาปากถือศีล
- ง. คิดอย่างไรทำอย่างนั้น

6. เหตุสำคัญที่ทำให้คนต้องตกเป็นทาส
ยาเสพติด คือข้อใด

- ก. ไม่ฉันทัดใจตัวเอง
- ข. การเที่ยวกลางคืน
- ค. มั่วสุมตามแหล่งอบายมุข
- ง. อยากลองเพื่อลิ้มรส

7. กว กำลังสู้กับผู้ชายอยู่กับเพื่อน ๆ
 แดงเดินเข้ามา "แดงสู้กับไอ้หน้อยสิ
 มันทำให้อารมณ์นี้เพื่อนแดง"
 นักเรียนคิดว่าแดงควรจะตอบว่า
 อย่างไร

- ก. ทำให้อารมณ์จริงหรือเพื่อน
 ขอลองหนอยสิ
- ข. ผมไม่อยากจะลองกลัวติด
- ค. ผมกำลังอารมณ์เสีย บางที
 ลองแล้วอาจหายกลัว
- ง. ขอ 2 บองพอ เกี่ยวข้องกับ
 กลับบ้าน

8. นักเรียนคิดว่าคำพูดข้อใดเป็นคำพูดที่
 แสดงความกตเวทิต์

- ก. พ่อแม่มีหน้าที่เลี้ยงดูบุตรให้ดีใน
 ฐานะที่ให้เกิดมา
- ข. ผู้มีพระคุณต้องตอบแทนคุณท่าน
- ค. รัฐบาลของจักสวัสติกการให้
 ประชาชน
- ง. คุณครูมีอาชีพสอนนักเรียน
 การสอนเราก็คือการประกอบ
 อาชีพของคุณครู

9. การกระทำที่แสดงออกซึ่งความรู้คุณ
 มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. เสียสละ
- ข. เมตตา
- ค. ให้อภัย
- ง. กตเวทิต์

10. ความกตัญญู มีความหมายใกล้เคียง
 กับข้อใด

- ก. ทดแทนบุญคุณ
- ข. คอบแทนบุญคุณ
- ค. ระลึกบุญคุณ
- ง. ชกไชบุญคุณ

11. การกระทำของผู้ใดที่ถือว่าซื่อสัตย์
 ต่อผู้อื่น

- ก. พ่อค้าซื้อข้าวจากชาวนาใน
 ราคาที่แพงกว่าคนอื่น แต่
 เครื่องชั่งไม่ตรง
- ข. พ่อค้าส่งออกปลอมแปลง
 สิ่งอื่นในมันสำปะหลังอีกเม็ด
- ค. ผู้ขายกาแฟเมล็ดมะขามปน
 ในผงกาแฟ
- ง. แม่ค้านำปลาใช้ใส่ปลาทุ
 หัวปลาคองเป็นน้ำปลา
 มาขาย

12. คนขับรถแท็กซี่เห็นกระบี่สากต่างค์
ของผู้อยู่โดยสารที่หล่นลงที่เบาะขณะ
ลงจากรถจึงรีบบอกผู้อยู่โดยสาร
แสดงว่าเขามีคุณธรรมข้อใด
ก. เมตตา
ข. กรุณา
ค. ซื่อสัตย์
ง. ยุติธรรม
13. การที่ผู้บังคับบัญชาไม่มาทำงานแล้ว
ไม่มีใครทำงานเลย นั่งคุยกัน แสดงว่า
เขาเป็นคนเช่นไร
ก. ไม่ซื่อสัตย์ต่อเจ้านาย
ข. ไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่
ค. ไม่ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น
ง. ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง
14. ความซื่อสัตย์สุจริตก่อให้เกิดประโยชน์
ในเรื่องใด
ก. เป็นระเบียบเรียบร้อย
ข. ไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน
ค. ก่อให้เกิดช่องว่างในสังคม
ง. ทำให้เคารพในสิทธิของผู้อื่น
15. เรามีวิธีตอบแทนบุญคุณต่อโรงเรียน
ของเราอย่างไร
ก. รักษาความสะอาด ปฏิบัติ
ตามระเบียบของโรงเรียน
ข. ตั้งใจเล่าเรียน
ค. แสดงความเคารพ
ง. ถวายความจงรักภักดี
16. ชูใจ ไปพบครูที่เคยสอนคนเมื่ออยู่
ชั้น ป.1 ซึ่งเคยเคี่ยวเข็ญตนเอง
มานาน แต่ครูออกจากโรงเรียน
ไปนานแล้ว ครูจำชูใจไม่ได้ ชูใจ
จึงเข้าไปทักทายครู อะไรเป็น
สาเหตุให้ชูใจเข้าไปหาครู
ก. เพราะจำได้ว่าคนอ่าน
หนังสือออกเพราะครูท่านนี้
ข. เพราะต้องการแสดงความ
เคารพครู
ค. เพราะต้องการไต่ถามทุกข์สุข
ของครู
ง. เพราะจำได้ว่าเป็นครูของตน

17. คำว่าวันนี้ฉันดีใจจริง ๆ ที่มีโอกาส
ทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติ พ่อแม่
ของฉันดีใจที่สุดเลยที่ฉันได้เป็น
แชมป์โลก

แดง : เธอสำนึกถึงบุญคุณของท่าน

ทั้งสอง

แสดงว่า คำมีคุณธรรมข้อใด

- ก. กตัญญู
- ข. กตเวทิตะ
- ค. ซื่อสัตย์
- ง. ยุติธรรม

18. ความจริงใจต่อเพื่อน หมายถึงลักษณะ
ของข้อใด

- ก. พูดแสดงความยินดีกับเพื่อนเพื่อ
หวังประโยชน์จากเพื่อนเท่านั้น
- ข. พูดและแสดงออกต่อเพื่อนด้วย
ความรักและหวังทั้งต่อหน้าและ
ลับหลัง
- ค. พูดต่อหน้าเพื่อนอย่างหนึ่ง
ลับหลังพูดอีกอย่างหนึ่ง
- ง. นำความลับของเพื่อนไปเล่าให้
ผู้อื่นฟัง

19. คำกล่าวข้อใดมีลักษณะไม่จริงใจ

- ก. ปากปราศรัยน้ำใจเชือกคอก
- ข. ทะลุกลางปล่อง
- ค. ขวานผ่าซาก
- ง. รักพี่เสียดายน้อง

20. นายเบิ้ม คติยาเสพติกไปรับการ
รักษาที่วัดท่ากระบอก โดยสัญญาว่า
จะเลิกโดยเด็ดขาด แต่เมื่อกลับมา
อยู่บ้านได้สองเดือนก็เสพยาอีก เขา
เป็นคนเช่นไร

- ก. ไม่มีสติจะ
- ข. ไม่ซื่อสัตย์
- ค. ไม่มีความจริงใจ
- ง. ไม่รู้จักความพอดี

21. นายพรหมา สัญญาว่าจะขายที่ดินให้
นายวงศ์ 5 ไร่ ภายในเวลา 1 ปี
เมื่อจะครบกำหนดนายวงศ์จึงนำ
เงินมาชำระนายพรหมาไม่ยอมขาย
เพราะที่ดินมีราคาแพงขึ้นอีก 3
เท่าตัว แสดงว่านายพรหมาเป็นคน
เช่นไร

- ก. ไม่รู้จักความพอดี
- ข. ไม่มีความจริงใจ
- ค. ไม่มีสติจะ
- ง. ไม่ซื่อสัตย์

22. นายเทิม เมื่อครั้งแรกมาหาเสียด
ครวรับสมัครเลือกตั้งเป็นผู้แทน
ราษฎร สัตว์อยู่กับชาวบ้านว่าจะถูก
ลอกคลองให้ลึกอีก เพื่อจะได้มีน้ำใช้
สะดวกขึ้น เมื่อเขาได้เป็นผู้แทน
ราษฎรเขาไม่ได้ทำเรื่องนี้เลย
แสดงว่านายเทิมเป็นคนเช่นไร

- ก. ไม่รักษาสัจจะ
- ข. ไม่มีความจริงใจ
- ค. ไม่มีความพยายาม
- ง. ไม่มารับผิดชอบ

23. ชาว : นี่แกงเธอจะบอกครูตามตรง
หรือว่าเธอเห็นวิธีที่เขาไปขโมยของ
ในห้องพักครู

แกง :

ถ้านักเรียนเป็นแกงจะพูดว่าอย่างไร

- ก. ฉันจะพูดกับครูอย่างที่ผมเห็น
- ข. ฉันจะบอกกับครูว่ามีคนบอกฉัน
- ค. ฉันจะไม่บอกกับครูอย่างนั้นหรอก
- ง. ฉันจะปฏิเสธถ้าครูถาม

24. คำกล่าวในข้อใดจึงถือว่าเป็นผู้ไม่รู้จัก
ความพอใช้

- ก. ล้างคอกชั้นวอ
- ข. ขอตานถูกรางวัลที่ 1
- ค. ใญ่สูงจนเกินศักดิ์
- ง. มีความทะเยอทะยาน

25. คำพูดใดเป็นคำพูดยุยง

- ก. ไฉนมันนั่นชั่วจริง ๆ
- ข. โง่แล้วยังอวดอีก
- ค. ยอมไม่ได้ของเอาเรื่อง
- ง. ค่อย ๆ พูดแล้วมาคุยกันใหม่
ดีกว่า

26. นายบุญมีฝากของมากับ น.ส. นิตยา
เพื่อมาเยี่ยมนายแดง แต่ น.ส.
นิตยานำของมาให้นายแดงแล้ว
ไม่ได้พูดอะไรเพื่อให้นายแดง
เข้าใจว่าตนเองซื้อของมาเยี่ยม

- ก. พูดปกติ
- ข. บิดเบือนความจริง
- ค. อำพรางความจริง
- ง. ไม่ชอบพูดมาก

27. ผู้ใหญ่ประโยชน์ไกรบังบประมาณ
จากอำเภอมาเพื่อให้สร้างทางเดิน
แต่เขากลับพูดว่าเขาวังเกินขอ
งบประมาณจากนายอำเภอมาให้
สร้างทางเดิน แสดงว่าเขาเป็นคน
เช่นไร

- ก. บิดเบือนความจริง
- ข. อำพรางความจริง
- ค. พูดหาเสียง
- ง. พูดเอาความดีใส่ตัว

28. ฤๅมิหวัระเาะเาะผู้อื่นที่ทำงานฉีกพลาท
เพราะเขาไม่ยากให้ใครซ้ำเติมผู้
ฉีกพลาท คุณธรรมที่ฤๅมิหวัระมีคือคุณธรรม
ข้อใด

- ก. การไม่ประทุษร้าย
- ข. ความเมตตา
- ค. การให้อภัย
- ง. ความกรุณา

29. เมื่อนักเรียนพบลูกแมวที่มีคนนำมาทิ้งไว้
จึงนำมาที่บ้านแล้วขนมอบให้มันกินแสดงว่า
นักเรียนมีคุณธรรมข้อใด

- ก. สงสาร
- ข. เอื้อเฟื้อ
- ค. กรุณา
- ง. เมตตา

30. ท่านศาสดากล่าวว่า "ผู้ใดอุปการะ
เด็กหญิงสองคนจนกระทั่งทั้งสองเติบโต
ขึ้นมา ผู้อุปการะคนนั้นและฉันจะอยู่
ร่วมกันในวันปรภพ" ผู้อุปการะที่กล่าว
ถึงนั้นมีคุณธรรมข้อใด

- ก. เมตตา
- ข. กรุณา
- ค. เอื้อเฟื้อ
- ง. เสียสละ

31. อาชีพในข้อใดที่ยึดหลักคุณธรรม
ความกรุณามากที่สุด

- ก. ครู
- ข. วิศวกร
- ค. ทหาร
- ง. แพทย์

32. ข้อใดคือความกรุณา

- ก. พุทคลกโหเพื่อน ๆ หวัระ
- ข. พุทจาสุภาพทอผู้น
- ค. พุทแสดงความรักใจที่เพื่อน
ประสพความสำเริง
- ง. พุทปลอบใจเพื่อนเมื่อเขา
มีทุกข์

33. ข้อใดเป็นสาเหตุแห่งการขโมย

- ก. การไม่ขมใจตนเอง
- ข. ไม่พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
- ค. ความโลภครอบงำ
- ง. ขาดความเมตตากรุณา

34. ความโลภนั้น จะทำให้ตกลงได้
จะต้องนำหลักข้อใดมาแก้

- ก. ความเมตตา
- ข. ความกรุณา
- ค. การขมใจตนเอง
- ง. การทำใจให้มีสมาธิ

35. มานิคย์ วิทยา และชาตรี เป็นเพื่อน
รักกันไปไหนก็ไปด้วยกันเสมอ วันหนึ่ง
มานิคย์และวิทยาชวนชาตรีไปช้โมย
มะม่วงบ้านนิคยา ทั้งสามคนเป็นคน
เช่นไร

- ก. สามัคคี
- ข. ซื่อสัตย์
- ค. ขโมย
- ง. ไม่สนใจตนเอง

36. คำเกิงกำลังทำงานอยู่เพื่อนมาขอร้อง
ให้ไปซื้ออุปกรณ์เครื่องยนต์ เพราะ
คำเกิงมีความรู้เรื่องนี้ เขาจึงไป
เป็นเพื่อนด้วย แสดงว่า คำเกิง
เป็นคนเช่นไร

- ก. เอื้อเฟื้อ
- ข. เสียสละ
- ค. สามัคคี
- ง. เมตตา

37. ท่านศาสตราจารย์บุญธัมมิก ทรสไ้วว่า
"จงช่วยเหลือเขาเมื่อเขาขอความ
ช่วยเหลือ" ท่านสอนให้มึคุณธรรม
ข้อใด

- ก. เอื้อเฟื้อ
- ข. เสียสละ
- ค. เมตตา
- ง. สามัคคี

38. อาชีพใดที่มีความเสียสละเพื่อความ
สงบสุขของประชาชน

- ก. ทหาร - ตำรวจ
- ข. ตำรวจ - แพทย์
- ค. ทหาร - ครู
- ง. ตำรวจ - ครู

39. การกระทำในข้อใดจัดว่าเป็นการ
ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

- ก. ลอกการบ้านเพื่อน
- ข. อ่านจดหมายของเพื่อน
โดยไม่ได้รับอนุญาต
- ค. นั่งโต๊ะเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่ได้
มาเรียน
- ง. จัดเวรทำความสะอาดแทน
เพื่อน เมื่อเพื่อนมาสาย

40. คนประเภทใดเป็นผู้รู้จักความพอดี
มากที่สุด

- ก. ตะหนี่
- ข. ประหยัด
- ค. พุ่มเฟิ่ย
- ง. รสนิยมสูงรายได้ต่ำ

41. นักเรียนพบอาหารรสอร่อย มีคน
เลี้ยงฟรีที่ทานเสียจนจุก แสดงว่า
นักเรียนเป็นคนขาดข้อใด

- ก. การยับยั้งชั่งใจ
- ข. การรู้จักความพอคี่
- ค. การประหยัค
- ง. ความโลภ

42. การกระทำในข้อใดถือว่าเป็นการ
ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

- ก. เยาะเย้ยประจาน
- ข. จ้องเวรคิกแค้น
- ค. ใช้อุบายเปลี่ยนสิทธิ
- ง. ไม่พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

43. นายสายมีต้นไม้กระดางที่เขารักมาก
เมื่อนายมามาเที่ยวบ้านเขา แล้วตัด
ไม้กระดางเขาไปโดยไม่ได้รับอนุญาต
นายมา เป็นคนเช่นไร

- ก. ใช้อุบายเปลี่ยนสิทธิ
- ข. มีความโลภ
- ค. ละเมิดของรักผู้อื่น
- ง. ไม่ซื่อสัตย์

44. การฝึกศีลโดยการเป็นคู่กับเมีย
ของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นขาดคุณธรรม
ข้อใด

- ก. การประทุษร้ายต่อผู้อื่น
- ข. ความโลภ
- ค. การไม่ละเมิดของรักของ
ผู้อื่น
- ง. การรู้จักความพอคี่

45. คนที่มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
คือบุคคลในข้อใด

- ก. คนจน
- ข. คนหยิ่ง
- ค. คนมัชฌิค
- ง. คนไม่โลก

46. นักเรียนเห็นเพื่อนใส่เสื้อสวยแล้ว
เกิดอยากได้เสื้อนั้นมาบ้าง จักว่า
เป็นคนอย่างไร

- ก. ทนสมัย
- ข. ทนอย่างเพื่อน
- ค. มีความสามัคคี
- ง. การโลภ

47. คุณธรรมข้อใดที่ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข

- ก. เมตตา
- ข. กรุณา
- ค. เอื้อเฟื้อ
- ง. สงสาร

48. คำกล่าวในข้อใดถือว่าไม่เป็นการโลก

- ก. ไถ่แข่งจะเอาชา
- ข. ถมเท่าไรก็ไม่รู้จักเต็ม
- ค. ท่วมมากได้มาก ท้นน้อยได้น้อย
- ง. ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด

49. การไม่ขโมยของผู้หนึ่งนั้นควรใช้ข้อใดสอนใจ

- ก. ของ ๆ ใครก็รักก็หวง
- ข. อยากได้ก็ทำเอา
- ค. มีอย่างรักก็ใช้อย่างนั้น
- ง. ของ ๆ เราขอมก็กลัวของคนอื่น

50. นักเรียนคิดว่า บุคคลใดเป็นผู้ประทุษร้ายต่อเพื่อน

- ก. แดงเตะลูกบอลถูกนิ้วมือดำจนบวม เพราะดำเป็นผู้รักษาประตู
- ข. ขาวนำเศษแก้วแตกไปวางไว้ที่ทางเข้าบ้านของเขียว เพราะถูกเขียวแกล้ง เขียวถูกเศษแก้วบาด
- ค. ใหญ่วิ่งเข้าไปกระโดดเชือกกับนักเรียนหญิง ทั้งที่นักเรียนหญิงกลุ่มนั้นไม่พอใจใหญ่ที่ท่าเช่นนั้น
- ง. เล็กวิ่งชนกับจิว จนจิวหัวแตก เพราะเล็กตัวใหญ่กว่า

51. การกระทำของใครที่แสดงถึงความเมตตา

- ก. มะลิทำงานที่มูลนิธิสลายใจไทย
- ข. ทองใบเก็บเศษแก้วแตกที่ทางเดิน
- ค. ทองดีให้เพื่อนยืมยางลบ
- ง. ธิดาทำความสะอาดห้องเรียนแทนเพื่อน

52. การกระทำข้อใดที่แสดงถึงความกรุณา

- ก. โยนทานที่โรงงาน
- ข. ช่วยลูกแมวตกน้ำ
- ค. ทำบุญทำทานตามประเพณี
- ง. ปลอยนกปลอยปลาตามประเพณี

53. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย คือข้อใด

- ก. ไล่เด็กไปเล่นที่อื่น
- ข. มีชกต่อยนายตี จนได้รับบาดเจ็บ
- ค. ปล้นทรัพย์แล้วทุบตีเจ้าทรัพย์
- ง. ยิงสุนัขเพราะรำคาญเสียงเห่า

54. การคิดเบียดเบียนและจองแวงคิดแก้แค้น คือ ข้อใด

- ก. การเอาเปรียบ
- ข. ประทุษร้าย
- ค. ขาดสัจจะ
- ง. ขาดสติ

55. ท่านศาสดาตรัสไว้ว่า "ผู้ใดทำร้ายผู้อื่น เขาผู้นั้นไม่ใช่ผู้ศรัทธา" ท่านสอนคุณธรรมข้อใด

- ก. การไม่เอาเปรียบ
- ข. การไม่เบียดเบียน
- ค. ความเสียสละ
- ง. การไม่ประทุษร้ายต่อร่างกายและชีวิต

56. การไม่ขโมยกันก่อให้เกิดประโยชน์ในข้อใด

- ก. อยู่กันแบบตัวใครตัวมัน
- ข. อยู่กันอย่างสบายใจ
- ค. อยู่กันอย่างสงบสุข
- ง. อยู่กันอย่างมีระเบียบเรียบร้อย

57. ข้อใดเป็นการแสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

- ก. ทำความสะอาดห้อง และระเบียบหน้าต่าง
- ข. ไม่รังแกผู้อื่นแกว่า
- ค. ให้อภัยแก่ผู้ที่ทำผิดไปแล้ว กลับใจได้
- ง. ให้เพื่อนขอยืมที่เหลากินสอ

58. นักเรียนคิดว่าบุคคลใดมีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนน้อยที่สุด

- ก. คำเกิงให้เพื่อนขอยืมสตางค์ 10 บาท แต่มีขอแถมว่าจะต้องใช้คืน 11 บาท
- ข. นุจรีให้เพื่อนขอยืมมีดเหลากินสอ เพราะกินสอของเขาหัก
- ค. คำรงให้เพื่อนขี่คอมาโรงเรียน เพราะเพื่อนขาเจ็บ
- ง. ปราโมทย์ให้เพื่อนใช้ส้วมชักโครกเขียนระบายภาพที่วาด เพราะเพื่อนไม่มีสี

59. ครูมอบหมายให้ยอชิงและเพื่อน ๆ
ทำความสะอาดห้องเรียนคนละอย่าง
เมื่อยอชิงทำงานของตนเสร็จแล้ว
จึงมาช่วยเพื่อนทำอย่างอื่นอีกจนเสร็จ
ยอชิงได้ชื่อว่ามีความซื่อสัตย์

ก. เมตตา

ข. กรุณา

ค. เสียสละ

ง. ขอเพื่อ

60. นักเรียนคิดว่าผู้ใดมีการเสียสละให้แก่
ผู้อื่น

ก. นายแดงมอบเสื้อผ้าที่สวม
ไม่ได้แล้ว แต่ยังถืออยู่ให้แก่คน
ยากจน

ข. น.ส.วันดีถูกขโมยเงินให้คนชราที่นั่ง
ในรถโดยสารประจำทาง

ค. นายรวมมอบเงินให้มูลนิธิ
สายใจไทย 5,000 บาท

ง. น.ส.ทรัพย์ มอบที่ดินให้สร้าง
สถานือนามัย 2 ไร่

61. การเสียสละ หมายถึงข้อใด

ก. การยอมให้ผู้อื่นมีอำนาจ
เหนือตน

ข. การยอมให้ผู้อื่นระบายนาม

ค. การยอมให้ผู้อื่นได้รับความสุข
แทนตน

ง. การยอมให้ผู้อื่นมีความสุข
มากกว่าตน

แบบวัดเจตคติต่อจริยธรรม

ลำดับที่	วิถุคุณธรรม	ข้อที่
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	1 5 18 26 34
2	ความเมตตา	2 12 35 42 47
3	ความกรุณา	6 19 27 70 82
4	กลลไม่โง่	13 52 67 80 71
5	การไม่ขโมย	28 36 38 8 43
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	29 48 64 74 511
7	การเสียเวลา	3 7 20 37 54
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรักของผู้อื่น	14 21 61 62 69
9	การรู้จักความพอดี	30 44 49 55 72
10	การไม่พูดปด บิดเบือน อำพรางความจริง	15 33 39 69 74
11	การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก การไม่พูดคำหยาบ	45 50 63 73 22
12	การมีสัจจะ	24 32 40 58 10
13	การมีความจริงใจ	11 25 46 53 56
14	ความกตัญญู	68 78 81 85 9
15	ความกตเวทิต	41 59 66 76 83
16	การไม่หลงเสน่หสิ่งเสพศักให้โทษ	16 23 31 77
17	ความซื่อสัตย์ สุจริต	4 17 29 69 80

การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อที่	t		ข้อที่	t	
	ก	ข		ก	ข
1	7.654	4.376	23	3.58	2.735
2	6.543	5.436	24	3.255	2.6151
3	2.586	3.543	25	2.577	2.396
4	4.657	3.639	26	6.027	3.453
5	3.464	4.854	27	2.045	2.357
6	2.330	2.225	28	2.830	4.357
7	4.834	4.872	29	4.669	2.396
8	2.650	3.059	30	2.150	2.827
9	2.829	5.559	31	3.460	2.594
10	3.468	4.162	32	4.653	3.754
11	5.789	3.161	33	2.154	3.652
12	2.8018	4.116	34	4.513	3.751
13	4.021	3.516	35	6.034	4.653
14	2.73	3.583	36	2.540	2.365
15	7.134	2.827	37	4.540	3.465
16	2.843	4.764	38	3.054	2.195
17	3.254	5.925	39	2.054	3.759
18	5.682	4.312	40	2.365	3.403
19	5.255	2.252	41	5.467	5.55
20	2.300	3.431	42	4.623	3.641
21	6.739	4.591	43	4.669	2.936
22	2.636	2.321	44	2.343	3.114

ပုံ ၁ အမှတ်	t	
	ဂ	ဃ
45	3.140	2.778
46	4.210	2.250
47	3.608	3.268
48	2.463	3.245
49	4.216	3.650
50	2.284	3.418
51	4.183	2.3009
52	4.468	3.405
53	3.854	2.581
54	6.543	4.564
55	2.365	2.829
56	4.658	3.161
57	4.130	2.615
58	4.675	2.257
59	3.396	2.801
60	4.532	3.572
61	3.172	4.357
62	3.426	2.4638
63	2.651	3.426
64	3.601	2.989
65	3.243	3.560

ပုံ ၁ အမှတ်	t	
	ဂ	ဃ
66	4.135	3.601
67	4.501	4.138
68	3.371	2.770
69	2.605	4.088
70	2.330	5.764
71	3.156	2.984
72	5.341	4.017
73	3.717	3.550
74	2.727	2.163
75	2.807	2.940
76	2.163	2.330
77	3.175	2.370
78	3.662	2.770
79	2.159	3.717
80	2.163	2.807
81	4.832	4.764
82	4.302	3.460
83	3.717	2.845
84	3.603	2.940
85	4.673	3.717

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจากการคัดเลือกไว้แล้วโดยเลือกข้อที่มีความน่า
 จำแนก t ตั้งแต่ 2.000 เป็นต้น นำไปทดสอบกับเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 5 โรงเรียนประเสริฐอิสลาม จำนวน 35 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น
 โดยสูตรของ Ferguson ได้ค่าความเชื่อมั่นครั้งแรก รุค $g = 0.835$
 รุค $ข = 0.790$ แล้วรับขยายค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยสูตรของ
 Spearman - Brown ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ รุค $ก = 0.8963$
 รุค $ข = 0.8662$

คำชี้แจงใบการทอแบบสอบถาม

ชื่อ.....โรงเรียน.....

1. รายละเอียดส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ ชาย () หญิง ()
- 1.2 ศาสนา พุทธ () อิสลาม () คริสต์ ()
- 1.3 กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.5 () ป.6 ()
- 1.4 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองนับถือศาสนา พุทธ () อิสลาม () คริสต์ ()

2. ในการทอแบบสอบถามนี้ ขอให้นักเรียนเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิด และการกระทำ ของนักเรียนว่า เหมือนกับบุคคลในเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่ละข้อในแบบสอบถามหรือไม่ เพียงใด ไม่มีการตอบที่ถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกหรือการกระทำที่ต่างกัน ฉะนั้นโปรด ตอบให้ตรงกับความรู้สึกและการกระทำของนักเรียนที่แท้จริง เท่านั้น

3. วิธีตอบแบบสอบถาม

- 3.1 ข้อความในแต่ละข้อความตรงกับความรู้สึก หรือการปฏิบัติของบุคคลทั่วไป (ข้อ ก.) และตัวนักเรียนเอง (ข้อ ข.) หรือไม่ โดยตัดสินใจว่า ทำหรือไม่ทำ มากน้อยเพียงใด
- 3.2 เลือกกาเครื่องหมาย ถูก (✓) ลงในช่องที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

(๑) ทรงเดชเป็นครูใหญ่โรงเรียนแห่งหนึ่ง เขามีฐานะค่อนข้างยากจน เขาคิดจะนำเงินของโรงเรียนไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหลายครั้ง แต่ก็ไม่กระทำเพราะเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต

ก. ครูใหญ่มีฐานะยากจนคนอื่น ๆ ทำเช่นเดียวกับทรงเดชหรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นทรงเดชจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

วิธีตอบพิจารณาดังนี้

ของหมายเลข	1	หมายความว่า	ทำน้อยที่สุด
ของหมายเลข	2	หมายความว่า	ทำน้อย
ของหมายเลข	3	หมายความว่า	ทำได้ปานกลาง
ของหมายเลข	4	หมายความว่า	ทำได้มาก
ของหมายเลข	5	หมายความว่า	ทำได้มากที่สุด

1. สมศักดิ์เห็นแมวตัวหนึ่ง กำลังเข้าไปขโมยอาหารในครัวของเขา เขาจึงตีแมวตัวนั้นอย่างแรง เพื่อให้มันเข็ดกลัว

ก. คนทั่วไปจะทำเช่นเดียวกับสมศักดิ์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

2. สมพลเป็นหัวหน้างานคนหนึ่ง เขามักมอบหมายงานให้ปรารณาน้อยกว่าผู้อื่น เพราะปรารณาเป็นทนต์ของเขา

ก. หัวหน้างานทั่ว ๆ ไป ทำเช่นเดียวกับสมพล
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสมพล จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

3. ประวัตินี้ในรถยนต์โดยสารประจำทาง มีหญิงชราคนหนึ่งทำทางไม่แข็งแรงยืนอยู่ข้างที่นั่งของประวัติ ประวัตินี้เลยไม่ยอมให้หญิงชรานั้นนั่งแทนที่เธอ

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่นั่งรถโดยสารประจำทาง ทำเช่นเดียวกับประวัติหรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประวัติ จะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

4. อาจารย์สมหมายชอบลูกศิษย์คนหนึ่งซึ่งช่วยเหลือกิจกรรมดีมาก จึงให้คะแนนแก่ลูกศิษย์คนนั้นสูง แม้จะทำข้อสอบไม่ได้ ในวิชาที่สอนอยู่ก็ตาม

ก. อาจารย์ทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับอาจารย์สมหมายหรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นอาจารย์สมหมาย จะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

5. สมชายไม่อยู่กับชากา วันหนึ่งชากากำลังเดินกลับบ้าน สมชายพาพวกกลุ่มชก
คอยชากาจนได้รับบาดเจ็บ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นนั้นแบบสมชาย
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสมชาย จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

6. หทัยเดินผ่านเขื่อนกันน้ำแห่งหนึ่ง พบสุนัขตัวหนึ่งกำลังตะเกียกตะกายขึ้นฝั่ง
แต่ขึ้นไม่ได้ เขาก็ลงมือมองแล้วก็เดินผ่านไป

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับหทัย
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นหทัย จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

7. ลุงมาขอความช่วยเหลือจากมารุตให้ทำธุระเรื่องหนึ่ง มารุตก็มัวงานอยู่แต่เห็นว่างาน
ของลุงน่าจะสำคัญกว่า จึงทำธุระให้ลุงมาก่อน

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับมารุต
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นมารุต จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

8. ประทิด มักจะหยิบฉวยปากกาที่สวย ๆ ของเพื่อน เพราะเรามีแต่ไม่สวย

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับประทิด
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประทิด จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

9. สุกา ลืมกระเป๋าเอกสารสำคัญ และเงิน 5,000 บาท ไว้ในรถแท็กซี่ อีกสองวัน
ต่อมา คนขับแท็กซี่ก็นำกระเป๋ามาคืนและเงินครบ สุกาดีใจมากที่ได้เอกสารคืน
และนึกถึงความรู้สึกของคนขับแท็กซี่

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสุกา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุกา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

10. ปรีชาเป็นพ่อค้า เขามักจะฉกฉวยทุกครั้งที่เขาติดกับผู้อื่น แม้เขาจะรับทำอย่าง
นั้นเหมาะสม

ก. พ่อค้าทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับปรีชา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นปรีชา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

11. ประพจน์เป็นที่มีความจริงใจต่องานที่ทำ แม้เจ้านายของเราจะไม่ให้กำลังใจ

แต่เขาก็ทำงานจนเต็มความสามารถของเขา

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับประพจน์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประพจน์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

12. พรหมเลี้ยงนกไว้หลายตัว นกกระจอกชอบมาจิกกินอาหารที่ทรงนกของเขาเสมอ
เขาจึงใช้หนังสือที่ยิงนกกระจอก เพื่อให้มันเข็ดหลาบ

ก. คนเลี้ยงนกทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับพรหม
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นพรหม จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

13. เกรียงไกรเป็นเจ้าหน้าที่ของอำเภอ ได้เงินเดือนน้อยและมีลูกมาก เมื่อเกิดเหตุ
น้ำท่วมมากประชาชนจากที่ต่าง ๆ บริจาคข้าวของมาช่วยเหลืออำเภอนี้ เพื่อแจกจ่าย
ให้กับประชาชนที่เดือดร้อน เกรียงไกรไม่เดือดร้อนจากน้ำท่วม เขาอยากได้ของเหล่านี้
นั้น แต่เขาก็ไม่เอา

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่เป็นเจ้าหน้าที่ของอำเภอ ทำเช่นเดียวกับเกรียงไกร
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นเกรียงไกร จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

14. พี่รี้เก็บไม้ตีปิงปองและลูกปิงปองไว้ในกระเป๋า พี่รู้ว่าพี่รี้ชอบไว้ เมื่อพี่รี้ออกไปรับประทานข้าว จึงหยิบเอาไปตีเล่นกับเพื่อน ๆ

ก. คนที่ ๆ ไม่ทำเช่นเดียวกับพี่รี้
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นพี่รี้ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

15. วีระพันธ์ เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง เขามักจะพูดเรื่องความจริงเสมอ เมื่อเจ้านายถามถึงงาน เพราะเขาทำให้ไม่เสร็จเป็นประจำ

ก. พนักงานรัฐวิสาหกิจทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับวีระพันธ์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นวีระพันธ์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

16. สมนึกมีเรื่องกลุ่มใจทางบ้าน ภรรยาที่หนึ่ง งานก็ไม่ทำ จึงหันไปเสพเฮโรอีนกับพรรคพวก

ก. คนที่มีเรื่องกลุ่มใจทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสมนึก
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสมนึก จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

17. หวีเป็นผู้พิพากษา หมายความว่าคนหนึ่งเป็นเพื่อนสนิทของหวี ได้มาขอร้องให้หวี
พิพากษาเขาข้างถูกต้องความของเขา หวีไม่ยอมรับคำขอร้องของเขา

ก. ผู้พิพากษาหัว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับหวี
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นหวี จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

18. สมเดชชอบถือหนังสือออกไปยิงนกเล่นทุกวัน บางวันเขายิงนกกระเจอกตายถึง
หลายตัว

ก. คนหัว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสมเดช
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสมเดช จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

19. ขจรเป็นภารโรงโรงเรียนแห่งหนึ่ง เมื่อโรงเรียนเลิกแล้วจะมีเด็กซุกซนกลุ่มหนึ่ง
มาเล่นชิงช้าจนเสียหายเป็นประจำ วันหนึ่งมีเด็กคนหนึ่งพลาดตกชิงช้าจนแขนหัก
นอนร้องโอดครวญ ขจรเห็นมากลัวแล้วพูดว่า "สมน้ำหน้า" แล้วก็เดินกลับไป

ก. ภารโรงหัว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับขจร
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นขจร จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

20. วันหนึ่งฝนตกหนัก รัตนาไม่ได้นำร่มมาจากบ้าน วิจิตจึงให้ร่มรัตนาใช้ เพราะบ้านของ รัตนาอยู่ไกลกว่าบ้านของวิจิต

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับวิจิต
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นวิจิต จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

21. วิจิได้จักรยานคันใหม่ จึงนำมาขี่เล่นที่สนาม สุรภักดิ์ไม่มีจักรยานจึงขอขี่เล่นด้วย
ซึ่งไปชนกำแพงจนรถของวิจิตบุบเสียหาย

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่ไม่มีจักรยาน ทำเช่นเดียวกับสุรภักดิ์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุรภักดิ์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

22. สุวัจน์มักจะปั่นเรื่องราวต่าง ๆ มาหลอกเพื่อน ๆ เสมอ จนเพื่อนมักจะเข้าใจผิด

ก. คนทั่ว ๆ ไปพูดเช่นเดียวกับสุวัจน์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่พูด 1 / 2 / 3 / 4 / 5 พูด

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุวัจน์ จะพูดเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่พูด 1 / 2 / 3 / 4 / 5 พูด

23. พันธุ์ทิพย์เคยชมภาพยนตร์ฝรั่ง เห็นผู้หญิงฝรั่งสวยน่ารักมาก แต่เขาก็ไม่เคยคิดดูบุคลิกตามแบบผู้หญิงฝรั่งเลย

ก. ผู้หญิงทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับพันธุ์ทิพย์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นพันธุ์ทิพย์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

24. ยงยุทธเป็นชาวสวน เขาคัดกลั่นขายหอม ราคาขายละ 80 บาท สัปดาห์ต่อมาพ่อค้าจะมาคัดกลั่นหอม ราคาขายจะขึ้น ร้อยละ 100 บาท ยงยุทธจึงไม่ขายให้พ่อค้าคนนั้น แต่ขายให้พ่อค้าคนอื่นที่ใ้ราคาดีกว่า

ก. ชาวสวนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับยงยุทธ
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นยงยุทธ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

25. ประเดิมเป็นนายช่างรับเหมารสร้างทางในหมู่บ้าน สมศักดิ์เป็นเพื่อนกับประเดิม ประมูลสร้างทางไม่ได้ เขาแสดงความยินดีกับประเดิม แต่มักจะบอกให้คนงานทำงานอย่างช้า ๆ เพื่อให้ประเดิมขาดทุน

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสมศักดิ์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

26. ปรีชาโตกว่าเกษม เขามักจะเคาะถอย เกษมดูครั้งที่ไม่มีเงินให้เขา

- ก. เกิดโศกหัว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับปรีชา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

- ข. ถ้านักเรียนเป็นปรีชา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

27. กรรณิการัษฎมมาพบชายคนหนึ่งถูกรถชน มีคนเบียดจี้ หัวคน เขาจึงหยุดรถแล้ว
ให้ผู้อื่นที่มั่งคั่งผู้นั้น อุ้มชายผู้นั้นขึ้นรถ แล้วนำส่งโรงพยาบาล

- ก. คนที่มั่งคั่งหัว ๆ ไปทำเช่นนั้นแบบเดียวกับกรรณิการัษฎม
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

- ข. ถ้านักเรียนเป็นกรรณิการัษฎม จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

28. สุรพลเป็นคนชอบเลี้ยงไก่ชน บ้านใดที่มีไก่ชนคึกคัก ๆ เขามักจะจ้างให้คนไป
ขโมยมาให้เขาเสมอ

- ก. คนทั่ว ๆ ไปที่เลี้ยงไก่ชน ทำเช่นนั้นแบบเดียวกับสุรพล
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

- ข. ถ้านักเรียนเป็นสุรพล จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

29. สุภามีเสื้อผ้าหลายชุด ชุดที่สวมใส่ไม่ได้แล้วเราจะนำมามอบให้แก่เพื่อน ๆ ที่ยากจน

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่มีเสื้อผ้าหลายชุด ทำเช่นเดียวกับสุภา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุภา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

30. เมื่อใกล้สอบกนกพรอ่านหนังสือจนดึก เพราะถือว่าเวลามีค่ามากในตอนนี้ ทอนรับประทานอาหารก็อ่านหนังสือด้วย ทั้งนี้เพราะชดเชยที่ไม่ได้ดูตอนต้น

ก. นักเรียนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับกนกพร
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นกนกพร จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

31. สุเทพเป็นคนคึกคักเหลือ เมื่อพบหน้าเพื่อน ๆ มักจะชวนคึกคักด้วยเสมอ เขาชวนคณีย
คึกคักด้วยเสมอ คณียก็ไม่คึกคักด้วย แต่คึกคักมาสมแทน

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นนั้นแบบเดียวกับคณีย
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นคณีย จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

32. ทองเบิ้มเป็นเจ้าของสวนทุเรียน เขาตกลงขายทุเรียนหมอนทองให้แก่นายเพชร 120 ผล แต่เมื่อนายเพชร มาคัด ขยายทองเบิ้มให้คัดเจียง 80 ผล เพราะเขาคัด ทุเรียนผลโต ๆ ไปขายก่อนแล้ว 40 ผล

ก. เจ้าของสวนทุเรียนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับทองเบิ้ม
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นทองเบิ้ม จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

33. ชนะเป็นหัวหน้างาน เขาเข้มงวดกวัดวั้นให้ผู้ร่วมงานมาทำงานตามกำหนดเวลา เสมอ แต่ตัวเองมักจะใช้เวลาไปทำงานส่วนตัวโดยอ้างกับผู้ร่วมงานว่า ไปธุระ เรื่องงานที่ทำอยู่

ก. หัวหน้างานทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับชนะ
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นชนะ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

34. นายทองเป็นกัปตันเรือเดินทะเล เมื่อเขาพบเรืออพยพชาวเวียดนาม จึงนำเรือ เข้าปล้น และทำร้ายเจ้าของเรืออพยพ และฆ่าผู้ที่ชักชวนหนี

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่เป็นกัปตันเรือเดินทะเลทำเช่นเดียวกับนายทอง
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นนายทอง จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

35. ปราณีมีเงินเหลืออยู่มาก จึงนำเงินไปบริจาคที่สภากาชาดเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในทวีปแอฟริกา

- ก. คนรายทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับปราณี
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

- ข. ถ้านักเรียนเป็นปราณี จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

36. เมื่อบุตรมรณว่างจากการทำงาน จึงออกขโมยรถยนต์และเรือเพื่อจะได้มีเงิน

- ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับบุตรมรณ
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

- ข. ถ้านักเรียนเป็นบุตรมรณ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

37. จตุรงค์มีงานที่จะต้องทำ คือ ทำความสะอาดบ้านและซักเสื้อผ้า ผู้ใหญ่มานาชวนไปทำถนนเข้าหมู่บ้านเพื่อได้เสร็จภายในวันเดียว เขาจึงแช่เสื้อผ้าก่อน เพื่อช่วยทำงานเสร็จแล้วจึงกลับมาซักผ้า

- ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับจตุรงค์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

- ข. ถ้านักเรียนเป็นจตุรงค์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

38. คอยเห็นเปลือกหนึ่งปลั้หลงจากฝูงมาลอยอยู่กลางแม่น้ำ จึงคว้า รือออกไปก่อม ข้างฝั่งและจับแ่งกินเป็นอาหาร

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับคอย
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นค้อย จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

39. โอกาสให้ความสนทนากับวิธิต ซึ่งเป็นลูกน้อง วิธิตรับโทรศัพท์แล้วบอกโอกาสว่าเจ้านายโทรศัพท์มาหา ซึ่งที่จริงภรรยาของโอกาสโทรศัพท์มาหา

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่เป็นลูกน้อง ทำเช่นเดียวกับวิธิต
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นวิธิต จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

40. ประเสริฐเป็นพ่อค้าซื้อข้าวจากชาวนา เขามาตกลงราคาข้าวเกี่ยวและ 3,400 บาท ต่อมาข้าวราคาตกเหลือ 3,000 บาท เขาไม่ยอมจ่ายเงินให้ชาวนา ราคาเกี่ยวและ 3,400 บาท แต่ยอมจ่ายเพียง 3,000 บาท

ก. พ่อค้าข้าวทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับประเสริฐ
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประเสริฐ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

41. สมสมัยเคยได้รับการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากมูลนิธิ จะมีฐานะทางการเงินดีขึ้น
ปัจจุบันมูลนิธิประสบปัญหาการขาดทุนทางการเงิน ถ้า จึงเคยปากขอความช่วยเหลือ หรือจาก
สมสมัยบ้าง สมสมัยจึงช่วยเหลือมูลนิธิด้วยความเต็มใจ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสมสมัย

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสมสมัย จะทำเช่นนั้น

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

42. สุริยะเป็นหัวหน้างานแห่งหนึ่ง เวลามอบหมายงานเขาจะเรียกประชุมผู้ร่วมงาน
เพื่อมอบหมายงานให้ทั่ว ๆ กัน ตามความสามารถของผู้ร่วมงาน

ก. หัวหน้างานทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสุริยะ

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุริยะ จะทำเช่นนั้น

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

43. ประสิทธิ์เป็นยามเฝ้าหมู่บ้าน บ้านใดที่ปลูกไม้ประดับไว้แปลก ๆ แม้เขาอยากได้
แต่เขาก็ไม่เคยขุดไปไว้ที่บ้านเขาเลย

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่เฝ้าหมู่บ้าน เฝ้าหมู่บ้าน ทำเช่นเดียวกับประสิทธิ์

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประสิทธิ์ จะทำเช่นนั้น

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

44. วิจิตรได้รับเงินเดือน เดือนละ 1,860 บาท เมื่อรับเงินแล้ว เขาจะจ่ายข้อของ
ที่กองการตามใจชอบตอนไหนเดือน ปลายเดือนจึงต้องขอยืมหรือถูกคนอื่นใช้เสมอ

ก. คนที่มีเงินเดือนน้อยหัว ๆ ไปทำเล่นเดียวกับวิจิตร
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นวิจิตร จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

45. มาลีเป็นแม่ค้าพลาสติกที่ตลาดแห่งหนึ่ง เมื่อมีคนมาซื้อพลาสติกราคาแล้วไม่ซื้อ มาลี
พูดว่าคนซื้ออย่างหยาบคาย จนผู้ซื้อต้องรีบเดินหนี

ก. แม่ค้าขายพลาสติกหัว ๆ ไปพูดเล่นเดียวกับมาลี
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นมาลี จะพูดเล่นเดียวกัน
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

46. ประเทืองมักจะพูดปกป้องเพื่อน ๆ ของเขาเสมอ เมื่อมีใครมาใส่ร้ายเพื่อนของเขา

ก. คนหัว ๆ ไปทำเล่นเดียวกับประเทือง
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประเทือง จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

47. วิทยานำแนวข้อสอบจากคลังมาเลี้ยงเพิ่มอีก 1 ตัว เขาจะต้องลวกข้าวให้มันกิน
จนอิ่มทุกวันที่จะไปทำงาน

ก. คนที่เลี้ยงแมวตัว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับวิทยา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นวิทยา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

48. ที่สวนจิตรจักร คนขายลือคเทอริกาบออกบอกร้องให้สังเวียนช่วยส่งเข้าชั้นรถเมล์
สาย 39 เมื่อรถสาย 39 ผ่านมา สังเวียนจึงส่งคนขายลือคเทอริกาบออกขึ้นรถ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสังเวียน
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสังเวียน จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

49. สุรียามีรายได้พอคึกกับรายจ่าย แต่เขาอยากได้โทรทัศน์สี เหมือนกับเพื่อนบ้าน จึงกู้
เงินมาซื้อโทรทัศน์สี ทั้ง ๆ ที่โทรทัศน์ขาวดำก็มีอยู่แล้ว

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสุรียา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุรียา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

50. มานพอยู่ในชนบทแห่งหนึ่ง วันหนึ่งเพื่อนบ้านของเขาเกิดทะเลาะวิวาทกันในเรื่องเล็กน้อย มานพจึงเข้าไปไกล่เกลี่ย และหาทางแก้ไขจนทั้งคู่พอใจ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับมานพ
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นมานพ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

51. อukumเป็นคนใจกว้างขวาง เขามักจะให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อน ๆ ที่เดือดร้อนเมื่อมาขอความช่วยเหลือจากเขา

ก. คนทั่ว ๆ ไปช่วยเหลือเพื่อนเช่นเดียวกับอukum
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นอukum จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

52. นิรันดร์เป็นผู้บังคับบัญชา เขาไม่เคยจริงใจในต่อลูกน้องคนใดเลย

ก. ผู้บังคับบัญชาทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับนิรันดร์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นนิรันดร์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

53. สุรชัยเป็นพนักงานก่อสร้างสะพานสะพานคอนกรีตขนาดใหญ่ในบ้าน เขาทำไม้ที่ใช้
สร้างสะพานไปทำสะพานที่บ้านตน

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่เห็นงานก่อสร้าง เขาสนใจเกี่ยวกับสุรชัย
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุรชัย จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

54. ประจิมตั้งใจจะปลูกบ้านในวันอาทิตย์ เมื่อเพื่อนบ้านมาบอกให้ไปช่วยงานแต่ง
ลูกสาวในวันอาทิตย์ เขาจึงไปช่วยงานแล้วปลูกบ้านในวันรุ่งขึ้น

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับประจิม
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประจิม จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

55. เมื่อมีการนิยมไม้คอก ไม้มงคล บริษัทต้องจ่ายเงินเดือนหนึ่งเพื่อซื้อไม้คอก
มงคล

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่นิยมคอกไม้มงคล ทำเช่นเดียวกับบริษัท
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นบริษัท จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

56. ชุมพลเป็นคนพูดอย่างหนึ่งใจอย่างหนึ่ง ต่อหน้าเขาพูดกับคนทุกคน แต่ใจจริง
เขานึกถึงทำลายอยู่เสมอ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับชุมพล
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นชุมพล จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

57. สุปรียาล้างต้นไม้สวย ๆ ไว้หลายต้น เมื่อเขาไปเที่ยวบ้านเพื่อน ๆ เขามักจะขอ
ต้นไม้จากเพื่อน ๆ ทั้ง ๆ ที่เขาก็นี้อากกว่าเพื่อนที่เขาขอเสียอีก

ก. คนทั่ว ๆ ไปที่ขอมะล้างต้นไม้ ทำเช่นเดียวกับสุปรียา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุปรียา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

58. สุขเกษมรับปากกับปรีชาไว้ว่า จะหาซื้อมะพร้าวเก็บไว้ให้ในราคาค้นทุน แต่เมื่อ
ปรีชาไปหาสุขเกษมคิดเอาทำไร 25 %

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสุขเกษม
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุขเกษม จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

59. เมื่อเพื่อนของแดงชวนเขาไปขโมยไก่ที่บ้านครูสอน ซึ่งเป็นครูของเขา เขาจึงห้ามเพื่อนไม่ให้ขโมยไก่ เพราะคุณครูเป็นผู้ที่รักคุณต่อเขา

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับแดง
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นแดง จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

60. พ่อแม่ได้กันพื้นที่ไว้แปลงหนึ่งเพื่อให้ลูก ๆ ได้ปลูกบ้านอยู่ สำนวายเป็นพ่อคนได้สร้างบ้านหลังหนึ่งในที่แปลงนี้แล้ว และปลูกโรงเรียนเตี้ย ๆ อีก เพื่อที่จะได้ยึดเป็นที่ของตน

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสำรวาย
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสำรวาย จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

61. มานะมีของเล่นที่เขาหวังไม่ยอมให้ใครเล่น เวลามานะไม่อยู่ สุกามักจะแอบมาเล่นของมานะเสมอ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสุคา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุคา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

62. ปรีดาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อเขาพบว่าใครมีของอะไรก็ ๆ เขาจึงอยากได้ และหาที่เป็นขอยืมสิ่งนั้นจากเจ้าของ และไม่ยอมนำไปคืนเจ้าของ

ก. ตำรวจทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับปรีดา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นปรีดา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

63. เมื่อมีเรื่องขัดแย้งทางความคิดเกิดขึ้น มุณมาจะไม่พูดกับทั้งสองฝ่ายว่า "คุณอย่าไปยอมเขาเพราะความคิดของคุณถูกแล้ว"

ก. คนทั่ว ๆ ไปพูดเช่นเดียวกับมุณมา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นมุณมา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

64. สมชัยขับรถยนต์ส่วนตัวมาคนเดียว เครื่องยนต์เกิดชักข้อง รถจึงขวางทางอยู่ กลางถนน มนตรีเดินผ่านมาจึงช่วยเข็นรถให้สมชัย เพื่อให้เครื่องยนต์คลิด

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับมนตรี
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นมนตรี จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

65. สุกาเป็นนกขี้กลัวหรือไม่ เมื่อใจจดจ่อมาถึงเรื่อง สุกาจะยอมยอมใจ
จดจ่อเพียงใด

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสุกา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุกา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

66. ข้างล่างนำเงินมาให้พ่อเลี้ยง เมื่อพ่อเลี้ยงป่วย เพราะเคยเลี้ยงเขามาก่อนเด็ก ๆ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับข้างล่าง
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นข้างล่าง จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

67. กมลเป็นผู้ใหญ่มาก ทางจังหวัดได้จัดงบประมาณมาให้เพื่อสร้างสะพานทางเดิน
กมลจึงเรียกประชุมลูกบ้านเพื่อชี้แจงเรื่องนี้ แก่แทนที่จะบอกว่าทางจังหวัดจัด
งบประมาณให้ เขากลับบอกว่าเขาเป็นผู้วิ่งเต้น ให้มีการสร้างสะพาน และทาง
เดิน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ลูกบ้านของเขา

ก. ผู้ใหญ่มาก ๆ ไม่ทำเช่นเดียวกับกมล
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นกมล จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

68. ถ้าฉันแนะนำให้วิชาชีวย่างสาวมะม่วง เขาหาหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับมะม่วง มาให้วิชาชีวย่างและปฏิบัติ จนวิชาชีวย่างมะม่วงมีฐานะดี แต่เขาไม่เคยนึก ถึงความช่วยเหลือจากกำขรเลย

ก. คนทั่ว ๆ ไปหาเช่นเดียวกับวิชาชีย
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้าฉันเรียนเป็นวิชาชีย จะหาเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

69. สมานเป็นผู้ใหญ่ขาย ทางราชการต้องการรายชื่อคนยากจน เพื่อจะช่วยเหลือ สงเคราะห์ สมานจึงใส่ชื่อญาติพี่น้องของตน ในรายชื่อคนยากจนด้วย คนจริง ๆ บางคนจึงไม่มีสิทธิ์ได้รับการสงเคราะห์ เพราะเกินจำนวนที่ทางราชการกำหนดมา

ก. คนทั่ว ๆ ไปหาเช่นเดียวกับสมาน
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้าฉันเรียนเป็นสมาน จะหาเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

70. ส้ารวมเป็นคนปากจัด ชอบพูดจากระรานคนอื่น ๆ อยู่เสมอ เมื่อเขาอารมณ์เสีย มัก จะพูดกระรานคนอื่นเป็นการระบายอารมณ์ แต่คนอื่นก็ไม่เคยถือโทษส้ารวมเลย

ก. คนทั่ว ๆ ไปหาเช่นเดียวกับครุณ
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้าฉันเรียนเป็นครุณ จะหาเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

71. เมื่อเจ้านายบ้านไผ่มาถึงของในประสาธและสุวิธจะครั้ง ประสาธไปนอนก่อน
จึงรู้ว่าของที่มีค่าไปเกือบหมด จึงได้วิธยให้เงินมา ๑๐๐

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับประสาธ
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประสาธ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

72. สุระเป็นจนแ้วมาก เขาต้องการลดความจน จึงหาอาหารเสียจนเป็นแ้ว เพื่อลด
ความจน

ก. คนจนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสุระ
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสุระ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

73. ประดิษฐ์เป็นคนพูดหยาบคาย เขาพูดคำหนึ่งมักจะผิดตามควย 2 - 3 คำ

ก. คนทั่ว ๆ ไปพูดเช่นนั้นแบบเดียวกับประดิษฐ์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่พูด 1 / 2 / 3 / 4 / 5 พูด

ข. ถ้านักเรียนเป็นประดิษฐ์ จะพูดเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่พูด 1 / 2 / 3 / 4 / 5 พูด

74. นานาเป็นคนพูดความจริงแม้ว่าถ้าเราจะทำไม่ก็เขาก็พูดตามความจริง เมื่อมีคนอื่นถามเขา

ก. คนทั่ว ๆ ไปพูดเช่นเดียวกันนานา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่พูด 1 / 2 / 3 / 4 / 5 พูด

ข. ถ้ามีคนเรียนเป็นนานา จะพูดเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่พูด 1 / 2 / 3 / 4 / 5 พูด

75. คุณและเพื่อนกำลังคุยกันเกี่ยวกับความตาย คุณเห็นวาสนุกดี จึงเขาไปรวมวง
สุมถวญ เพราะเห็นวาสนุกดี

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสมาน
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้ามีคนเรียนเป็นสมาน จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

76. ประสิทธิ์เป็นเด็กหัวดี พ่อแม่ของเขาอยากจน เมื่อเรียนจบชั้น ป.6 พ่อของเขาจึง
ขอมมาเลี้ยงดูและสั่งให้เรียนจนสำเร็จ เมื่อเขาทำงานแล้ว เขาไม่เคยส่งเงินไปช่วย
เหลือพ่อแม่ของเขาเลยทั้ง ๆ ที่พ่อแม่ของเขาอยากจนอยู่

ก. เด็กหัวดีทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับประสิทธิ์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้ามีคนเรียนเป็นประสิทธิ์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

77. อุดยพ์เพิงจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขามักจะชวนเพื่อน ๆ ไปนั่งดูมหรหรีที่ศาลาहां
เสมอ เขาชวนมนตรี ไปดูมหรหรีด้วย มนตรีก็ไปดูมหรหรีด้วย เพราะเห็นว่าโก้

ก. เด็กหัว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับมนตรี
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นมนตรี จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

78. เมื่อวีรศักดิ์คักงานได้มาอาศัยอยู่กับประสาธ จนกระทั่งไคงานहां และไคภรรยาที่
ร่ำรวย เขาไม่เกยนึกถึงบุญคุณของประสาธเลย

ก. คนหัว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับวีรศักดิ์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นวีรศักดิ์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

79. ที่โรงเรียนมีการขายอาหารกลางวัน โดยให้นักเรียนจ่ายเงินและหอนเงินเอง
โดยไม่มีการค้ม มาวีกาซื้อถว้ยเตี๋ยราคาสามละ 3 บาท เขาจ่ายเงินใส่กระโปง
ครบตามจำนวน

ก. นักเรียนหัว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับมาวีกา
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นมาวีกา จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

80. นิสิตทำงานบริษัทแห่งหนึ่ง เขามีโอกาสทำงานได้ครั้งละหลาย ๆ วัน เมื่อบริษัทส่งเขาออกไปต่างจังหวัด แต่เขาก็ไม่เคยทำ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับนิสิต
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นนิสิต จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

81. ประจักษ์เมื่อเป็นนักเรียนมาอยู่กับพ่อ และพ่อส่งเรียนจนจบ เมื่อเรียนจบเขาจึงกลับไปอยูบ้าน เขาไม่เคยนึกถึงบุคคลของพ่อที่ส่งให้เขาเรียนจนจบเลย

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับประจักษ์
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประจักษ์ จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

82. ประยอมเห็นสุนัขฝูงหนึ่งกำลังโอรุณกัดสุนัขตัวหนึ่งจนบาดเจ็บสาหัส เขาจึงถือไม้ไล่สุนัขฝูงนั้นให้หนีไป

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับประยอม
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นประยอม จะทำเช่นนั้น
หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

83. พี่ระไม่แนะนำให้เอาอาหารหรือเงินไปมอบให้พ่อและแม่ของเขาเลย แม้ว่าพ่อแม่ของเขา

จะคอยบอก

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับพี่ระ

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นพี่ระ จะทำเช่นนั้น

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

84. สมใจเรียนจบทางกฎหมาย เพื่อนบ้านซึ่งมีเรื่องเดือดร้อนถูกเขาโกงที่ดิน มาปรึกษาสมใจ สมใจจึงรับว่าความเรื่องที่ดิน โดยไม่คิดเงินเลย และเพื่อนบ้านก็ไต่ที่ดินไว้ห้ามมาหาอีกต่อไป

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับสมใจ

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นสมใจ จะทำเช่นนั้น

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

85. มะลิให้ทุนอุดมไปทำการค้า และคอยแนะนำงานการค้าให้ อุดมระลึกถึงบุญคุณของ มะลิและพูดถึงอยู่เกี่ยวกับบุญคุณของมะลิที่มอบเขาเสมอ

ก. คนทั่ว ๆ ไปทำเช่นเดียวกับอุดม

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

ข. ถ้านักเรียนเป็นอุดม จะทำเช่นนั้น

หรือไม่ เพียงใด

ไม่ทำ 1 / 2 / 3 / 4 / 5 ทำ

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คุณธรรมแต่ละข้อที่ศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	1.85	1.24	2.60	1.43	4.340**
2	ความเมตตา	1.23	0.72	1.30	0.69	0.593
3	ความกรุณา	1.84	0.98	2.37	0.86	3.897*
4	การไม่โลภ	1.67	1.21	2.25	1.24	3.717**
5	การไม่ขโมย	1.12	0.63	1.22	0.48	0.710
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	1.50	1.53	2.27	1.27	4.610**
7	การเสียสละ	1.91	1.17	2.43	1.36	3.270**
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	1.85	1.12	2.34	1.20	3.220**
9	การรู้จักความพอคิ	1.27	0.83	2.14	0.93	6.540**
10	การไม่พูดปด บิดเบือน อำพรางความจริง	1.20	0.48	1.31	0.50	8.700**
11	การไม่ยุยง ให้เกิดความ แตกแยก และการไม่พูด คำหยาบ	1.93	0.57	2.08	0.54	1.500

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
12	การมีสัจจะ	1.93	1.20	2.16	1.04	1.533
13	การมีความจริงใจ	2.46	1.50	2.83	1.19	2.256*
14	ความกตัญญู	0.68	0.34	0.73	0.48	0.555
15	ความกตเวทิตะ	2.13	1.35	2.46	0.80	2.275*
16	การไม่ลองเสพสิ่งเสพคึก ให้โทษ	1.25	0.47	1.62	0.30	4.250
17	ความซื่อสัตย์	2.33	1.13	2.78	1.06	3.040**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ของคุณธรรมแต่ละ
ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกัน คือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
2. ความกตัญญู
3. การไม่โลภ
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5. การเสียสละ
6. การไม่ละเมิดสิทธิและของรักของผู้อื่น

7. การรู้จักความพอ
8. การไม่ผูกพัน นึกเป็น อำพรางความจริง
9. การมีความจริงใจ
10. ความกตเวท
11. ความซื่อสัตย์สุจริต

เปรียบเทียบเจตคติด้านการรับรู้มาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมที่ศึกษา
ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	18.17	10.549	17.63	12.439	1.127
2	ความเมตตา	18.33	11.730	17.63	12.524	1.422
3	ความกรุณา	18.28	15.388	17.43	10.195	1.752
4	การไม่โลภ	17.96	15.960	17.85	14.753	0.198
5	การไม่ขโมย	17.67	13.845	18.88	13.286	2.326*
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	17.66	9.740	16.74	13.147	1.969*
7	การเสียสละ	16.95	6.661	16.57	8.749	0.981
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	17.76	10.504	17.56	13.719	0.459
9	การรู้จักความพอ	16.95	9.784	17.63	9.853	2.113*
10	การไม่ผูกขาด นึกเป็น อำนาจความจริง	18.12	12.702	18.19	24.393	0.114
11	การไม่ยุ่งให้เกิความ แตกแยก และการไม่ผูก คำหยาบ	17.82	13.140	17.57	8.596	0.536

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
12	การมีสัจจะ	18.15	13.846	17.67	8.590	1.014
13	การมีความจริงใจ	17.30	12.432	18.13	8.479	1.816
14	ความกตัญญู	17.58	10.614	18.33	8.311	1.724
15	ความกตเวทิตะ	17.68	11.819	18.81	9.853	0.628
16	การไม่ลองเสเพลสิ่งเสพติด ให้โทษ	17.19	20.539	16.84	10.549	0.628
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	19.03	15.374	18.06	17.712	1.686

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง ปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อกุณธรรมที่ศึกษาค้นการรับรู้มาตรฐานสังคมต่างกัน คือ การไม่ขโมย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการรู้จักความพอใช้

การเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมด้านการรับรู้ตนเองตามคุณธรรม
ที่ศึกษา ระหว่างชั้น

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	ประถมศึกษา ปีที่ 5		ประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	19.09	12.702	19.35	10.549	0.539
2	ความเมตตา	17.90	13.147	18.73	13.845	1.599
3	ความกรุณา	17.15	13.140	18.05	15.906	1.672
4	การไม่โลภ	18.64	9.740	18.23	15.374	0.818
5	การไม่ขโมย	18.83	12.439	19.22	6.661	0.892
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	16.88	20.393	17.14	13.719	0.445
7	การเสียสละ	16.72	9.853	16.57	11.730	0.323
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	18.88	12.432	19.10	10.614	0.459
9	การรู้จักความพอที่	17.70	10.504	18.71	13.846	2.048 [*]
10	การไม่พูดปด บิดเบือน อวดอ้าง ความจริง	18.50	9.784	19.87	8.479	3.208 ^{**}
11	การไม่ยุ่ง ให้เกิดความ แตกแยก และการไม่พูด คำหยาบ	17.36	8.311	18.19	10.950	1.894

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	ประถมศึกษา ปีที่ 5		ประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
12	การมีสำนึก	18.73	8.749	19.97	8.596	2.980**
13	การมีความจริงใจ	17.86	12.524	18.02	13.286	0.314
14	ความกตัญญู	18.28	11.819	19.13	8.590	1.625
15	ความกตเวทิตะ	17.00	14.753	17.21	20.539	0.354
16	การไม่หลงใหลสิ่งเสพติด ให้โทษ	17.37	8.311	17.46	17.172	0.178
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	18.06	13.388	19.29	10.549	2.515*

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง ปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อจริยธรรมทั้ง 17 ด้านที่ตนเองแตกต่างกัน
ด้านคุณธรรมที่ศึกษา คือ การรู้จักความพอเพียง การไม่ฟุ้งเฟ้อ บิดเบือน อ้างอิงความจริง
การมีสำนึก และความซื่อสัตย์สุจริต

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คุณธรรมแต่ละข้อที่ศึกษาระหว่างนักเรียนเพศชาย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	1.62	1.14	2.44	1.72	3.459**
2	ความเมตตา	1.30	0.79	1.30	0.71	—
3	ความกรุณา	1.76	1.21	2.24	1.12	2.232*
4	การไม่โลภ	1.70	1.06	2.16	1.51	2.035*
5	การไม่ขโมย	1.06	0.67	1.20	0.40	0.990
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	1.18	1.17	2.12	1.30	4.253**
7	การเสียสละ	1.72	1.10	2.16	1.39	1.973*
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	1.62	1.06	2.18	1.21	2.641**
9	การรู้จักความพอที่	0.82	0.72	2.12	1.00	7.060**
10	การไม่พูดปด บิดเบือน อำพราง ความจริง	1.18	0.48	1.18	0.60	—
11	การไม่ยุ่ง ให้เกิดความ แตกแยก และการไม่พูด คำหยาบ	1.72	0.57	1.90	0.54	1.270

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
12	การมีสัจจะ	1.70	1.08	2.02	0.79	1.666
13	การมีความจริงใจ	2.20	1.46	2.78	1.19	2.532*
14	ความกตัญญู	0.70	0.34	0.84	0.59	1.400
15	ความกตเวทิตะ	1.92	1.51	2.28	0.90	1.644
16	การไม่ลองเสเพลสิ่งเสเพล ให้โทษ	1.18	0.44	1.68	0.30	5.000**
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	2.24	1.25	2.88	1.21	2.895*

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์คุณธรรมแต่ละข้อ
ระหว่างนักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณธรรมที่
แตกต่างกัน คือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
2. ความกรุณา
3. การไม่โลภ
4. ความเอื้อเฟื้อ

5. การเสียสละ
6. การไม่ละเมิดสิทธิและของรักของผู้อื่น
7. การรู้จักความพอคิ
8. การมีความจริงใจ
9. การไม่หลงเสพสิ่งเสพศกให้โทษ
10. ความซื่อสัตย์สุจริต

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์คุณธรรมแต่ละข้อที่ศึกษาระหว่างนักเรียนเพศหญิง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	การไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	2.08	1.26	2.76	1.12	3.134 ^{**}
2	ความเมตตา	1.16	0.67	1.28	0.69	0.736
3	ความกรุณา	1.92	0.77	2.50	0.57	3.580 ^{**}
4	การไม่โลภ	1.64	1.38	2.34	0.96	3.271 ^{**}
5	การไม่ขโมย	1.18	0.56	1.24	0.55	0.420
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	1.82	1.70	2.42	1.23	2.479 [*]
7	การเสียสละ	2.10	1.19	2.70	1.21	2.765 ^{**}
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	2.08	1.09	2.50	1.14	2.009 [*]
9	การรู้จักความพอ	1.72	0.53	2.16	0.86	2.682 ^{**}
10	การไม่พูดปด บิดเบือน อำพรางความจริง	1.22	0.50	1.44	0.42	2.200 [*]
11	การไม่ยุยงให้เกิดความ แตกแยก และการไม่พูด คำหยาบ	2.14	0.49	2.26	0.48	1.200

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
12	การมีสำจะ	2.16	1.24	2.30	1.28	0.630
13	การมีความจริงใจ	2.72	1.43	2.88	1.21	0.702
14	ความกตัญญู	0.66	0.35	0.62	0.36	0.400
15	ความกตเวทิตะ	2.34	1.13	2.64	0.64	1.604
16	การไม่ลองเสพสิ่งเสพติด ให้โทษ	1.32	0.51	1.56	0.29	2.400*
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	2.42	1.02	2.68	0.92	1.327

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ของคุณธรรมระหว่าง
นักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคุณธรรมที่แตกต่างกันคือ

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
2. ความกรุณา
3. การไม่โลภ
4. ความเอื้อเฟื้อ

5. การเสียสละ
6. การไม่ละเมิดสิทธิและของรักของผู้อื่น
7. การรู้จักความพอคิ
8. การไม่พูดปด บิดเบือน อำพรางความจริง
9. การไม่ลงเผลสิ่งเสพติดให้โทษ

เปรียบเทียบเจตคติด้านการรับรู้มาตรฐานสังคมต่อคุณธรรมที่ศึกษาระหว่าง
นักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	17.92	12.94	17.84	19.24	0.099
2	ความเมตตา	19.60	19.79	18.36	15.63	1.474
3	ความกรุณา	17.86	9.79	17.70	12.53	0.239
4	การไม่โลภ	18.40	14.64	18.62	12.58	0.299
5	การไม่ขโมย	17.66	12.84	18.06	8.24	0.001
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	17.70	8.32	17.64	13.52	0.091
7	การเสียสละ	16.34	8.43	17.90	15.64	2.251 [*]
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	17.04	11.90	17.58	9.58	0.824
9	การรู้จักความพอที่	16.74	13.75	18.62	8.35	2.831 ^{**}
10	การไม่พูดปด บิดเบือน อำพรางความจริง	17.48	15.96	17.94	6.62	0.686
11	การไม่ยุ่งยงให้เกิดความ แตกแยก และการไม่พูด คำหยาบ	17.34	9.55	18.00	8.32	1.104

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
12	การมีสัจจะ	18.36	15.33	18.36	19.36	-
13	การมีความจริงใจ	17.42	7.40	18.50	12.62	1.709
14	ความกตัญญู	17.82	15.43	18.56	14.53	0.956
15	ความกตเวทิตะ	17.72	13.15	18.98	9.74	1.861
16	การไม่ลองเสพสิ่งเสพพิศ ให้โทษ	16.84	12.53	18.52	14.36	2.292*
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	18.22	9.74	18.08	12.59	0.209

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า เจตคติด้านคุณธรรมด้านการรับรู้มาตรฐาน
สังคม ระหว่างนักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติ
ที่แตกต่างกัน คือ

1. การเสียสละ
2. การรู้จักความพอเพียง
3. การไม่ลองเสพสิ่งเสพพิศให้โทษ

เปรียบเทียบเจตคติด้านการรับมาตรฐานสังคมของพฤติกรรมที่ศึกษาระหว่าง
นักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	18.42	13.71	17.42	14.54	1.330
2	ความเมตตา	17.06	10.52	17.06	13.15	-
3	ความกรุณา	18.70	12.25	17.16	12.43	2.194*
4	การไม่โลภ	17.58	8.32	17.08	12.48	0.775
5	การไม่ขโมย	17.68	9.74	17.70	10.46	0.032
6	ความเชื่อเพื่อเพื่อน	17.62	6.62	15.84	13.25	2.825**
7	การเสียสละ	17.56	14.33	15.24	8.54	3.432**
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	18.48	9.83	17.54	12.83	1.397
9	การรู้จักความพอคิ	18.56	8.31	16.64	9.38	3.227**
10	การไม่พูดปด บิดเบือน อำพรางความจริง	18.76	14.21	18.44	11.60	0.446
11	การไม่ยุยงให้เกิดความ แตกแยก และการไม่พูด คำหยาบ	18.30	17.24	17.14	11.72	1.524

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{x}$	s ²	$\bar{x}$	s ²	
12	การมีสัจจะ	17.94	9.26	16.98	15.42	1.368
13	การมีความจริงใจ	18.26	19.43	17.76	7.84	0.678
14	ความกตัญญู	17.34	11.25	18.10	8.43	1.212
15	ความกตเวทิตะ	17.64	12.52	18.64	9.54	1.508
16	การไม่ลองเสเพลสิ่งเสเพล ให้โทษ	17.74	12.58	15.16	8.56	3.975**
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	19.84	9.74	17.18	15.64	3.736**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า เจตคติต่อคุณธรรมด้านการรับรู้อาตรฐาน
สังคม ระหว่างนักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี
คุณธรรมที่แตกต่างกัน คือ

1. ความกรุณา
2. ความเอื้อเฟื้อ
3. การเสียสละ

4. การรู้จักความพอดี
5. การไม่หลงแสงสวสิ่งเสพศกให้โทษ
6. ความซื่อสัตย์สุจริต

เปรียบเทียบเจตคติด้านการรับรู้ตนเองต่อคุณธรรมที่ศึกษา ระหว่างนักเรียน
เพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	18.52	8.59	19.00	13.15	0.728
2	ความเมตตา	17.72	9.74	18.50	13.73	1.140
3	ความกรุณา	17.96	12.82	18.50	9.78	0.804
4	การไม่โลภ	19.08	8.34	18.82	12.95	0.399
5	การไม่ขโมย	19.18	13.46	18.56	14.54	0.829
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	17.40	15.43	16.56	6.66	1.265
7	การเสียสละ	17.14	19.28	17.40	7.84	0.353
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	18.34	10.29	18.40	12.25	0.089
9	การรู้จักความพอที่	17.58	12.48	18.56	14.35	1.339
10	การไม่พูดปด บิดเบือน อำพรางความจริง	18.56	17.32	18.46	12.43	0.130
11	การไม่ยุ่งให้เกิดความ แตกแยก และการไม่พูด คำหยาบ	16.34	6.32	18.44	9.85	3.697**

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศชาย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
12	การมีสัจจะ	18.70	8.35	19.98	8.31	2.218*
13	การมีความจริงใจ	17.30	12.67	18.36	12.24	1.503
14	ความกตัญญู	18.48	12.43	18.48	19.55	-
15	ความกตเวทิตะ	17.58	15.63	16.88	15.96	0.882
16	การไม่ลองเสเพลสิ่งเสพผิด ให้โทษ	17.14	14.35	18.28	8.31	1.694
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	18.18	15.32	17.14	11.72	2.259*

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า เจตคติต่อคุณธรรมด้านการรับรู้ตนเอง
ระหว่างนักเรียนเพศชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติที่
แตกต่างกัน คือ

1. การไม่ยุ่งให้เกิดความแตกแยก และการไม่พูดคำหยาบ
2. การมีสัจจะ
3. ความซื่อสัตย์สุจริต

เปรียบเทียบเจตคติด้านการรับรู้ตนเองต่อคุณธรรมที่ศึกษาระหว่างนักเรียน
เพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย	19.66	9.42	19.70	19.79	0.052
2	ความเมตตา	18.08	15.47	18.24	9.94	0.226
3	ความกรุณา	16.34	13.71	17.60	8.31	1.900
4	การไม่โลภ	18.48	8.32	17.64	15.96	1.207
5	การไม่ขโมย	18.20	14.40	19.88	8.31	2.493*
6	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	16.36	14.25	17.72	9.78	1.962
7	การเสียสละ	16.30	19.21	15.74	15.37	0.674
8	การไม่ละเมิดสิทธิและของรัก ของผู้อื่น	19.42	12.43	19.80	11.82	0.546
9	การรู้จักความพอที่	17.82	9.25	18.86	14.75	0.347
10	การไม่พูดบด บิดเบือน อำพรางความจริง	18.44	11.29	17.28	13.15	1.662
11	การไม่ยุยงให้เกิดความ แตกแยก และการไม่พูด คำหยาบ	18.38	12.52	19.94	10.55	2.297*

อันดับ ที่	คุณธรรมที่ศึกษา	นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5		นักเรียนเพศหญิง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6		t
		$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	
12	การมีสัจจะ	18.80	7.82	19.96	12.70	1.812
13	การมีความจริงใจ	18.42	11.32	17.78	15.37	0.877
14	ความกตัญญู	18.08	9.74	19.78	17.17	2.319*
15	ความกตเวทิตะ	16.50	12.25	17.54	12.52	1.477
16	การไม่ลองเสเพลสิ่งเสพคึก ให้โทษ	17.60	11.32	16.64	11.32	1.426
17	ความซื่อสัตย์สุจริต	17.94	8.32	17.44	9.74	0.832

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า เจตคติของคุณธรรมก้านการรับรู้ตนเอง
ระหว่างนักเรียนเพศหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติที่
แตกต่างกัน คือ

1. การไม่ขโมย
2. การไม่ยุ่งให้เกิดความแตกแยกและการไม่พูดคำหยาบ
3. ความกตัญญู

การศึกษาลักษณะนิสัยและเจตคติต่อจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ที่นับถือศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ

ของ

ธำรงค์ศักดิ์ เป็ญชาอิก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2528

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อ
จริยธรรมระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระหว่าง
เพศเดียวกันที่ต่างระดับชั้นเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่นับถือศาสนาอิสลาม จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี
จำนวน 200 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน และชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 100 คน และเป็นนักเรียนหญิง
จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม
และแบบวัดเจตคติต่อจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรม
สูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการ
ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศนักเรียนชายก็คี่ หรือนักเรียนหญิงก็คี่ ในชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพศเดียวกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับเจตคติต่อจริยธรรมทั้งด้านการรับมาตรฐานสังคม และด้านการรับรู้
ตนเองนั้น ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ ทั้งในระหว่างชั้นเรียน และเพศเดียวกันที่ต่าง
ระดับชั้นเรียน

A STUDY OF ACHIEVEMENT AND ATTITUDE OF THE MORALITY
OF THE ELEMENTARY MUSLIM PUPILS IN NONTABURI

AN ABSTRACT

BY

THUMRONGSAK BEN-SA-ID

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
March 1985

The purposes of this study were to compare "the moral achievement" and "students' attitudes toward moral principles" according to grades and sexes (in prathom V and prathom VI)

The subjects consisted of 200 Muslim students: 100 in prathom V and 100 in prathom VI in the elementary public schools, in Nonthaburi. When the subjects were classified according to sexes, there were 100 boys and 100 girls.

The moral achievement test and attitude scales in moral principles, constructed by the researcher, were used as the instruments to collect the data.

The result of the study revealed that prathom VI students moral achievement were significantly higher than that of prathom V students at the .01 level of confidence

The boy and girl students' moral achievement in prathom VI were significantly higher than that the boy and girl students in prathom V at .01 level of confidence.

The attitudes toward moral principles in terms of perceived norm and perceived self showed no statistical difference between prathom V and prathom VI students and between boy and girl students in prathom V and boy and girl students in prathom VI